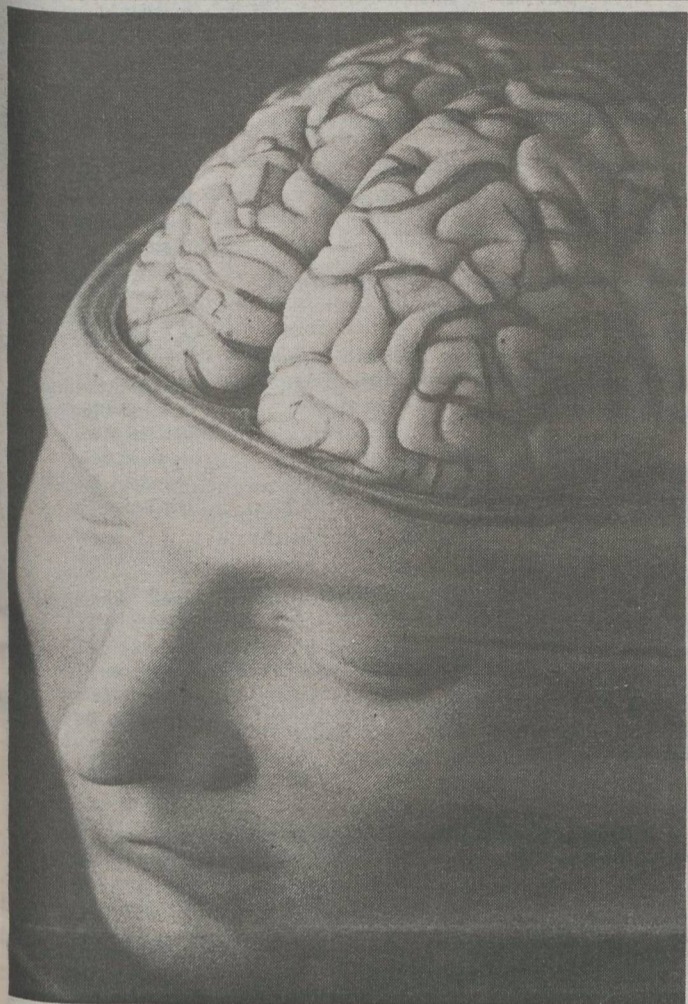

bservant 5

Jaargang 13, 3 september 1992

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • adres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Waarheen, waartoe? Vijfhonderd Maastrichtse studenten gaan dit jaar studeren aan een buitenlandse universiteit. De studie is meegenomen, maar waar het echt om gaat is het Spaanse vriendje, de taal en gewoon jezelf leren kennen (zie pagina 8 en 9). En waarheen met je gevaarlijke rommel uit het laboratorium? De wet: wat niet weet, wat niet deert gaat niet meer op, nu er met de nieuwe behuizing op Randwijck een frisse wind gaat waaien door het veiligheidsbeleid (pagina 7). Voor verpleegkundigen is veilig gedrag een onderdeel van hun beroepscode, die zij zich 'werkendeweg' eigen hebben gemaakt in plaats van bij iedere handeling de veertig regels van de beroepscode te raadplegen. Wie veilig te water wil, leze het verslag van een reddingsdag in de Dousberg of erkent dat de mens gewoon een landdier is. Hij is beter af op het droge of in de badkuip, die ter sprake komt in de onthulling van vorstelijke slaapkamergeheimen: sliep Juliana met Bernhard in de kamer van Vredevoogd?

Duizenden studenten raken beurs kwijt

Universiteiten en hogescholen hebben ontdekt dat zij voor dit studiejaar 16.000 studenten hebben ingeschreven, van wie de inschrijvingstermijn in de loop van 1992 al was verstreken. Dit hadden de instellingen van tevoren moeten nagaan bij de Informatiseringsbank. Sinds 1 oktober 1986 bepaalt de Harmonisatiewet dat studenten vanaf dat jaar nog maar zes jaar mogen staan ingeschreven. Daarna krijgen zij geen beurs meer. Dit jaar kan die koppeling voor het eerst worden gebruikt om te achterhalen of studenten nog recht hebben op een beurs. De Harmonisatiewet is slechts van toepassing op studenten die voor augustus 1991 zijn gaan studeren. De instellingen hebben om diverse redenen de 16.000 studenten ten onrechte ingeschreven. Om hen hier niet de dupe van te laten worden, houden de studenten tot 1 oktober recht op een beurs, zo heeft de Informatiseringsbank laten weten. Het is de bedoeling dat alle universiteiten en hogescholen hun studenten voortaan regelmatig informeren over hoeveel inschrijftijd zij nog beschikken. Studenten die menen dat zij nog inschrijftijd over hebben (bijvoorbeeld hbo-ers die naar een universiteit zijn overgestapt), dienen contact op te nemen met hun universiteit of hogeschool. Wie geen recht meer heeft op een beurs, kan zich inschrijven als toehoorder of auditor.

HOP/Pieter Evelein

Eerste stap in richting sociale wetenschappen aan RL

Psychologie met 'harde' signatuur

In Maastricht moet een studierichting psychologie komen die zich concentreert op de 'harde' kanten van het vak. Het gaat om cognitiepsychologie en om biopsychologie, terreinen die in Nederland wel bestreken worden maar niet op de manier zoals hier nu beoogd wordt. Een voorstel met deze strekking van een commissie van RL-deskundigen heeft deze week de steun van het college van bestuur gekregen.

Cognitie- en biopsychologie zijn volgens de commissie in staat om jaarlijks ongeveer honderd studenten aan te trekken. Daarmee wordt zowel een bijdrage geleverd aan de kwantitatieve groei van deze universiteit, als aan de disciplinaire verbreding van haar opleidingspakket. Dat zou te smal zijn om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. De commissie is tegen een brede psychologie-opleiding omdat men daarmee in het vaarwater van andere universiteiten zou komen en aldus de kansen op goedkeuring door de minister van onderwijs in gevaar zou brengen. Psychologie kan in Nederland aan zeven universiteiten gestudeerd worden. In tegenstelling tot de meeste andere sociale wetenschappen geldt er in deze sector al jaren een onverminderd grote belangstelling van studenten. De bèta-oriëntatie van de twee beoogde afstudeerrichtingen is niet alleen gekozen omdat daarmee een relatief gat in de markt wordt aangeboord, maar ook omdat zij aansluit bij bestaande kennis in de

RL. Vooral bij de faculteiten der gezondheidswetenschappen en geneeskunde, maar ook bij algemene wetenschappen (kennistechnologie) is expertise op de terreinen van de cognitiepsychologie ('verwerving, representatie en gebruik van kennis') en de biopsychologie ('hersenen en gedrag') aanwezig. Datzelfde geldt voor onderwijspsychologie, maar daar zou de concurrentie met andere universiteiten en op de arbeidsmarkt weer groter zijn. Afgestudeerden van de nieuwe studierichting hebben volgens de initiatiefnemers, waaronder de decaan van gezondheidswetenschappen prof. L. Boon, een redelijke kans op werk. Het plan is vlak voor de zomer gelanceerd en onlangs door het college van decanen en het college van bestuur besproken. Beide organen oordeelden positief. Het voor-

stel is aan de faculteiten gestuurd voor advies en zal daarna door de universiteitsraad moeten worden goedgekeurd. Volgens de voorzitter van het college van bestuur Vredevoogd betekent dit dat het op zijn vroegst tegen de jaarwisseling bij de minister kan worden ingediend. Daarna volgt een goedkeuringsprocedure waarbij ook de zusterinstellingen in de vorm van de VSNU en eventueel de onderwijsraad betrokken zijn. De minister moet binnen zes maanden na indiening van het plan reageren. De begindatum voor de nieuwe studierichting zal waarschijnlijk niet september 1993 zijn, zoals in het voorstel wordt gesuggereerd, maar een jaar later.

Wammes Bos

(Zie voor achtergronden en reacties uit het land pagina 5)

Dekaan Boon: redelijke kans op werk voor afgestudeerden (foto Franco Gori)

Kamer steunt tempobeurs, lager wachtgeld en 27-plus-maatregel

De uitkeringen aan ontslagen personeel (wachtgelden) in het hoger onderwijs kunnen heel goed omlaag, vinden de regeringsfracties CDA en PvdA. Ook tegen de invoering in 1993 van een tempobeurs na het eerste studiejaar en de bezuiniging op 27-plussers bestaan bij CDA en PvdA geen serieuze bezwaren. D66 is daar wel kritisch over. De VVD heeft nogal wat moeite met de voorstellen van minister Ritzen.

Versobering van de wachtgelden in het onderwijs vergroot volgens PvdA-woordvoester T. Netelenbos de kans dat iemand weer een baan vindt. De uitkeringen zijn nu zo hoog dat de prikkel om weer aan het werk te gaan volgens Netelenbos niet erg groot is. Zij meent wel dat alle uitkeringen aan rijksambtenaren meer marktconform moeten worden. Netelenbos is vol lof over het initiatief van (PvdA-)minister Ritzen om door een verlaging van de wachtgelden te investeren in de leraren, kernpunt van de begroting voor volgend jaar. "Ik vind dit een fantastische begroting", juicht Netelenbos over de "enorme prestatie" van Ritzen. "De komende jaren komt er een miljard in het onderwijs bij. Dat is in geen twintig jaar gebeurd."

Ook het CDA is verheugd dat minister Ritzen het ontslagen personeel wil prikkelen. De bestaande regeling is "veel te mooi", aldus onderwijspecialist A. Lansink. Hij is er minder over te spreken dat de bezuinigingen op de uitkeringen aan personeel uit het hoger onderwijs worden gebruikt om de salarissen van leraren te verhogen. "Ik ben het wel eens met de klacht van universiteiten dat zij moeten

bloeden voor de leraren."

De VVD wijst de koppeling tussen wachtgelden en salarissen van de hand. Het gaat om onvergelijkbare zaken, aldus onderwijswoordvoerder J. Franssen. Het één betreft de rechtspositie van werknemer, het ander is een onderwerp van politiek beleid.

Tempobeurs

De regeringsfracties PvdA en CDA steunen het plan van minister Ritzen om reeds volgend studiejaar voor de gehele studie een tempobeurs in te voeren. Zowel Lansink als Netelenbos willen daarmee niet wachten totdat vaststaat dat alle programma's in vier jaar kunnen worden voltooid. Studenten klagen daar te makkelijk over, vindt Lansink. "Laat ze maar aantonen dat dat niet kan."

Netelenbos vindt de kwaliteit van het onderwijs in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de universiteiten en hogescholen. De Tweede Kamer moet zich tot toetsing beperken. D66 stelt zich gematigder op. Nuis verzet zich tegen de hoge norm die minister Ritzen gezien de geboekte opbrengst van de maatregel voor ogen heeft. Het gaat om 45 miljoen gulden in 1994 en 95 miljoen in 1995. De koppeling tussen beurs en studietempo moet volgens Nuis geleidelijk sterker worden. Ritzen heeft geen argumenten voor zijn uitspraak dat alle programma's over een jaar in een vlot tempo kunnen worden doorlopen, aldus Nuis.

VVD-er Franssen is "heel kritisch" over de snelle invoering van de tempobeurs na het eerste jaar. De studenten dreigen het slachtoffer te worden van programma's die niet goed in elkaar zitten en van een gebrek aan begeleiding. Dat wijst hij af. "Je zou je eerst moeten afvragen welke eisen je aan studenten wilt stellen. Of je

niet moet selecteren. Die discussie wordt zo omzeild."

27-plussers

Wat betreft de korting op de 27-plussers, lopen de meningen verder uiteen. Het CDA vindt het geen probleem als zij veel meer collegegeld moeten gaan betalen, zelfs al gaat het om allochtonen. Lansink: "Dat je tot je 27ste een beurs kunt krijgen is al heel mooi. Je mag toch niet verwachten dat de overheid iedereen een beurs geeft?"

D66-er Nuis wijst de korting op de 27-plussers van de hand. Hij vindt dat Ritzen een verschil moet maken tussen mensen met een goedgebetaalde baan en allochtonen en herintreders. De laatste twee groepen moeten ook op latere leeftijd "hun recht op studeren" nog kunnen benutten, vindt hij.

Netelenbos sluit zich daar bij aan. Om een beurs te krijgen, moeten die mensen echter wel een opleiding gaan volgen waar de maatschappij behoefte aan heeft, vindt het PvdA-kamerlid. "Er moet perspectief zijn op werk." Verder wil Netelenbos dat iedereen die voor z'n 27ste is begonnen, zijn studie kan afmaken. Zij vindt het wetsvoorstel Studievoortgang op dit punt onduidelijk.

VVD-er Franssen vindt de bezuiniging op de 27-plussers "heel hard", nadat nog niet zolang geleden de leeftijdsgrens voor studiefinanciering al is verlaagd van 30 naar 27. Hij vraagt zich af of het bedrijfsleven niet is te bewegen tot een grotere bijdrage aan het hoger onderwijs, zodat de 27-plussers zelf kunnen worden ontzien.

HOP/Pieter Evelein

Prinsjesdag

Dinsdag 15 september moest ik voor een vergadering in Den Haag wezen. In de tram vanaf CS was er een lacherig publiek van jonge mensen met een dag vrij (op naar Scheveningen!) en ouderen, die op het goede punt uitstapten om nog iets van Prinsjesdag te zien. Ineens realiseerde ik mij dat ik geen moment meer aan de Miljoenennota en de Troonrede had gedacht. Zo'n 25 jaar lang miste ik de bijeenkomst in de Ridderzaal nooit. En nu ervaar ik plotseling Prinsjesdag als een gewone (zij het geïnteresseerde) burger.

Wat is het verschil? Het verschil is vooral een verschil in betrokkenheid. Als Eerste Kamerlid, als WRR-voorzitter, was je individuele invloed op de uitkomst van de debatten over 's lands financiën uitermate gering, maar je had het gevoel een oordeel te kunnen geven vanuit een positie met een zekere relevantie.

Als geïnteresseerde burger kijk je naar het geheel vanuit een soort geïnteresseerde afwezigheid. Geïnteresseerd, want beroepsmatig ben je betrokken bij 's lands financiën en bestuur. Maar ook afwezigheid, omdat het niet meer gaat om functionele betrokkenheid bij het landsbestuur.

Tenzij men er natuurlijk op wijst, dat niemand zó betrokken is bij het landsbestuur als de kiezer. Maar het maakt zoveel uit of je één van de 225 parlementariërs bent of een beleidsvoorzittende ambtenaar of één van de 7 of 8 miljoen kiezers. Het verschil is vooral een verschil van nabijheid tot de besluitvorming of - moet men misschien zeggen, een verschil in machtspositie. Hoewel de kiezer de uiteindelijke macht heeft, en dus ook het eindoordeel, staat hij die macht tussentijds af. En het oordeel? Dat ligt toch vooral bij de kranten die ons vertellen dat de Miljoenennota degelijk maar saai is. Maar heeft iemand ooit een Miljoenennota gezien, die leest als een roman?

Dr. W. Albeda

Bezuinigingstruc is succesnummer geworden

Student wil vechten voor OV-kaart

De OV-jaarkaart moet blijven, vinden drie op de vier studenten. Dat blijkt uit een onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de OV-Studentenkaart BV.

Wat twee jaar geleden nog als een ordinair bezuinigingstruc werd beschouwd, lijkt inmiddels een succesnummer van de eerste orde. Van de ouderejaars vindt 70 procent dat de kaart moet blijven. Zij waarderen de kaart met een 7. Van de jongerejaars is zelfs 85 procent tegen afschaffing. Hun gemiddelde rapportcijfer is een 7,6. Waarschijnlijk is dat cijfer zo hoog omdat zij niet persoonlijk hebben meegemaakt dat de beurzen werden gekort toen de kaart op 1 januari 1991 werd ingevoerd, zoals de onderzoekers opmerken. Uitwonende studenten betalen maandelijks 65 gulden voor de kaart, thuiswonende 41. Aan het onderzoek namen 1400 scholieren en (ex)studenten deel.

De BV meent dat de kaart gunstige effecten heeft op het milieu. Een op de vier oudere studenten zegt na zijn studie meer met het openbaar vervoer te zullen reizen. Van de jongeren is dat zelfs de helft; onder hen bleek niemand een auto te bezitten. Na de invoering van de OV-kaart is volgens openbaar vervoerbedrijven ook het vandelisme onder reizigers gedaald.

Met de kaart wordt weinig gefraudeerd. Toch zal fraude nog intensiever worden bestreden. Met ingang van volgende maand zullen de Nederlandse Spoorwegen de controle uitbreiden. Daarvoor zijn dan 50 'handterminals' beschikbaar. Het strenge incasso-beleid blijft gehandhaafd. De BV slaagt erin om zo'n 80 procent van

Een enkele student wil zelfs sterven voor zijn OV-kaart (foto Bram de Hollander)

de schulden te innen. Die ontstaan omdat studenten hun kaart te laat inleveren. Inmiddels zijn meer dan anderhalf miljoen kaarten aan studenten en scholieren verstrekt. Onlangs is begonnen met de uitreiking van 600.000 nieuwe kaarten. De eerste, ditmaal oranje-kleurige, werd vorige week donderdag door commissaris Van der Doef van de BV overhandigd aan de Leidse student Rogier Arntz. Hij is voorzitter van het comité 'Vecht mee voor onze OV'.

Hoe de toekomst van de OV-kaart er uit ziet is nog onduidelijk. De Nationale Spoorwegen willen de prijs van de kaart verhogen. Het contract tussen minister Ritzen en de openbaar vervoerbedrijven loopt af op

1 januari 1994. Meer dan een trendmatige prijsverhoging willen studenten niet betalen, denkt de BV.

De BV meent dat het onverstandig zou zijn om haar bij een overheids-organen onder te brengen. Minister Ritzen suggereerde eind juni dat de BV onder meer directe controle van de overheid moet komen te staan nu de problemen met de invoering van de kaart achter de rug zijn. Volgens commissaris Van der Doef zit de kracht van de BV juist in haar zelfstandigheid en kleine omvang.

HOP/Pieter Evelein

Groeiende werkloosheid onder hoger opgeleiden voorspeld

De arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden lijkt te verslechteren. Volgens een dinsdag gepresenteerd onderzoek van de Utrechtse arbeidsbureaus valt de komende jaren een groeiend aantal werkloze academici en hbo'ers te verwachten. Op dit moment zijn de cijfers echte nog niet ongunstig.

De belangrijkste stelling uit het onderzoek, verricht voor de arbeidsbureaus in de regio West-Utrecht, is dat de sterk gegroeide deelname aan het hoger onderwijs de komende jaren problemen op de arbeidsmarkt zal geven. Op dit moment vormen academici en hbo'ers al een vijfde van het arbeidspotentieel. Over vijf jaar zal dat aandeel 25 procent zijn. De groei van het aantal passende banen zal daarbij achterblijven. Dit geldt overigens niet voor exacte en technische richtingen: daar wordt in de jaren negentig juist een snel groeiend tekort gevreesd. De huidige werkloosheidscijfers voor hoger opgeleiden zijn overigens nog bepaald niet slecht. Onder de werkzoekenden zijn wel ongeveer 60.000 hbo'ers en 30.000 academici. Maar daarmee zijn de hoger opgeleiden nog steeds 'ondervertegenwoordigd' in het leger van werklozen. Eind 1991 bedroeg volgens CBS-gegevens het opgeschoonde werkloosheidspercentage onder hoger opgeleiden slechts 3,1 procent, tegen 4,5 procent voor de totale beroepsbevolking. Betrouwbare gegevens van recenter datum zijn op dit moment niet voorhanden.

In enkele universiteitssteden zijn de problemen op dit moment overigens al groter. Zo zijn de arbeidsbureaus in slechts vijf regio's zijn samen goed voor 44 procent van alle werkloze hoger opgeleiden. Die regio's zijn: Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Groningen en Nijmegen.

HOP/Frank Steenkamp

Bezuinigingen

Universiteiten en hogescholen krijgen wederom een korting opgelegd, nu van 69 miljoen. Interessant, frappant en navrant. Een aantal jaren geleden moest er ook worden bezuinigd; in het Financieel Schema 1989-1993 kwam dit tot uiting in de volgende kortingspercentages.

1989	1990	1991	1992	1993
2,7%	3,1%	2,1%	1%	0%

Nu doet zo'n reeks het altijd goed. Je hikt aan tegen de korting in 1989 en vooral tegen die van 1990, maar de hunkering ligt bij 1993 als alles weer goed zal zijn.

Maar ons departement stelt die reeks merkwaardigerwijs elk jaar bij, zonder gêne. In 1992 niet 1% bezuiniging maar 6,3%, in 1993 niet 0% maar 5,6%. Daar komt dus nu 69 miljoen bij. Het departement bedacht namelijk dat het wenselijk zou zijn het ziekteverzuim terug te dringen: om dit te bereiken wordt op de loonsom in 1992 1% gekort en in 1993 1,5% (en zo verder en hoger, reken maar!). De redenering is dat indien de

In Stelling

(ingezonden door mr. A. Luermans, directeur juridische faculteit)

universiteiten minder te besteden hebben ze wel er voor zullen zorgen dat zo min mogelijk medewerkers in de ziektewet terecht komen, de taken blijven immers gelijk of nemen toe. Je moet er maar opkomen, surrealisme alom.

Maar het kan nog veel erger en dat gebeurt ook, al jaren. Iedereen is bekend met de WIISO-korting, u treft deze namelijk elke maand op uw salaris(briefje) aan. Hoe kwam de WIISO-korting tot stand? Het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen moest weer eens bezuinigen. Gevolg, alle ambtenaren, ressorterend onder het departement kregen een salariskorting van 2%, het volgend jaar 2,5% etc. (uiteraard eerst oplopend daarna volgens de psychologische acceptatietruc aflopend; dat inmiddels het percentage op een hoger niveau

ligt is evident). Overigens gold deze korting niet voor de ambtenaren van het departement (het spreekt voor zich: de bedenkers van dit plan). Ratio: als we de ambtenaren van het departement korten komen ze in een ongelijke positie ten opzichte van de ambtenaren van andere departementen. Alsof ik niet ook een buurman heb die onder een ander departement ressorteert! Hoe je het kunt bedenken. Stel dat ik besluit, teneinde de facultaire begroting sluitend te krijgen, dat alle medewerkers van de faculteit in hun salaris gekort worden met pakweg 7%, met daarbij de aankondiging dat het niet voor mij geldt omdat ik anders in een ongelijke positie kom te verkeren met mijn collega-directeuren. Zoiets pikt toch niemand, en terecht. Van ons wordt al jaren gepikt, niet terecht.

Hoe staat het nu eigenlijk met de beginselen van behoorlijk bestuur, kunnen deze eenvoudigweg om budgettaire redenen terzijde worden gesteld? (Juristen van de vakgroep publiekrecht zouden toch eigenlijk in juridische actie moeten komen.) En dan heb ik het nog niet eens gehad over de ongein die ten departemente wordt uitgedacht om de portemonnee van studenten uit te hollen: korting hier, korting daar, verhoging collegegeld, verhoging collegegeld voor 27-plussers, tempo-beurs in propedeuse, meer tempo-beurs in basisdoctoraal, nog meer tempo-beurs in einddoctoraal, zulks allemaal in het teken van formule-1-onderwijs.

En hoe is beleid te voeren in dit krankzinnige financiële circus, bedacht en in stand gehouden door stoffige ambtenaren die alle intelligentie ontbeerden om de wetenschap te dienen en door louter gramschap en frustratie ons land bestieren. Wie moet men een en ander nu aanrekenen?

De minister? In feite ja, hij is immers politiek verantwoordelijk, maar toch, hij is ook bestuurder en een bestuurder is gewoon een moment in het leven van een ambtenaar. Als een minister al het lef heeft met een plumeau zijn stoffige ambtenarennest schoon te vegen is zijn politieke loopbaan al weer beëindigd. Het parlement? Sinds juristen en economen en masse de Kamer de rug toe hebben gekeerd om hun heil en salaris elders te zoeken valt weinig meer van onze volksvertegenwoordiging te verwachten.

De VSNU? Dit samenwerkingsverband heeft nimmer een vuist kunnen maken, voorts valt weinig te verwachten van de blikken met ambtenaren die ze daar de laatste jaren hebben opengetrokken.

De schuld ligt vermoedelijk bij mij en bij u, dus bij ons, we accepteren veel, veel te veel.

Nucleus Goedkopus

De kledingfabrikant Benetton kreeg het als eerste over zich heen. De foto van een stervende Aidspatiënt werd als reclame-uiting hoogst ongepast bevonden. Niet alleen door vaderlanders met goede smaak maar ook door de reclamewereld zelf. Het reclamebureau van Mazda zag daar de humor wel van in en maakte een poster waarop een vrouw met een blauw oog op de kleuren van Mazda-auto's wijst. Rechtsonder de tekst 'United Colors of Mazda'. Lettertype, kleur en slogan waren geleend van het kledingbedrijf. Onder andere de gemeente Rheden en medewerksters van een Blijf van m'n Lijf-huis konden hierin met geen mogelijkheid een pastiche zien. Zij dienden een klacht in bij de Reclame Code Commissie en die oordeelde deze week dat de poster moet verdwijnen. De reclame legt namelijk een verbinding tussen toegebracht lichamelijk letsel en commerciële doeleinden. Dat is strijdig met de reclamecode. Het verweer dat de afgebeelde mevrouw tegen een hockeybal was opgelopen bleek niet succesvol.

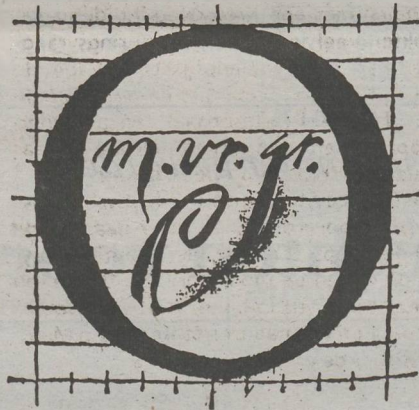
Het herendispuut Nucleus Durus (harde kern) ziet nog steeds de humor van de Benetton- en Mazda-reclames in. Deze week hing hun eigen variant aan de muur in de Nieuwenhof. Boven het inmiddels welbekende 'United Colors of -in casu- Nucleus Durus' prijkt een foto uit de Volkskrant. Het onderschrift bij de sterk ondervoede vrouw uit Somalië luidde iets in de trant van: deze vrouw is te verzwakt om bij het bord voedsel te komen.

Michel Schrauwen, vijfdejaars rechtenstudent en lid van het dispuut: "Ik snap niet hoe die poster in de Nieuwenhof terecht is gekomen. Het is een afgekeurd ontwerp voor onze nieuwe campagne. Kennelijk is een exemplaar blijven slingeren en heeft een of andere grappenmaker het opgehangen."

Aan humor geen gebrek dus bij het herendispuut. En hoe zit het met het nieuwe ontwerp? Schrauwen: "We gaan er nu eentje maken met dezelfde tekst, maar dan met een foto van een schaap in de wei. Met dat schaap is niets aan de hand. Dat staat daar gewoon."

Dat zal dan wel de voorzitter zijn.

Eugène Baak

Kamer

Met veel belangstelling heb ik het stukje in Observant 3 gelezen over de mooiste kamer van de Nieuwenhof.

Om de geschiedenis recht te doen wil ik u even laten weten dat naar mijn smaak Hans Crombag volkomen juist de oudste rechten op deze fraaie kamer heeft. Toen namelijk minister Pais ons in februari 1979 toestemming had gegeven om een studierichting (nog geen faculteit) rechtswetenschappen te starten zijn we naarstig op zoek gegaan naar iemand die ons hierbij kon assisteren. We hadden namelijk zelf geen hiertoe competente jurist in huis. Iemand herinnerde zich dat een zekere Crombag en Cohen uit Leiden een bespiegeling geschreven hadden in het Nederlands Juristenblad van enige tijd ervoor over de mogelijkheid om rechten probleemgeoriënteerd aan te bieden. Ik heb toen een bezoek afgelegd bij Hans en Job en ze diezelfde middag nog een opdracht gegeven om een uitgewerkte nota Rechten volgens Maastrichts systeem te schrijven. Dat is gebeurd en daaruit ontstond luttele maanden later de juridische studierichting. Als er dus iemand aanspraak kan maken op de mooiste kamer in de Nieuwenhof dan is het zeker Hans Crombag! (Job Cohen zou natuurlijk ook een gooi naar deze kamer kunnen doen.)

Mr. R.B. van den Biggelaar

Cultuur en wetenschap

Toen woensdag 16 september een verbaasde fotograaf ons, feestvierend, aantrof, verklaarde hij voor Observant een foto te moeten maken van datgene wat Cultuur- en Wetenschapsstudies zo goed mogelijk vertegenwoordigde. Hoewel de foto goed gelukt is, lijkt me het geschetste beeld, zoals gepubliceerd in Observant 4 minder in deze opzet geplaatst.

Voor de tweede maal bleek het een onmogelijke opgave voor de Observant een objectief totaalbeeld van Cultuur- en Wetenschapsstudies op het papier te krijgen. Deze keer was de (eerste) propaedeutische uitreiking aanleiding om het bevooroordeelde vermoeden van de journalist nog eens grondig te bevestigen.

Aan de hand van zowel telefonische, zeer "gerichte", interviews als ook fraaie face à face ondervragingen en de nodige statistische gegevens kwam men tot de slotsom dat CWS na een jaar nog niet bepaald "uitgeluierd" is. (Een werkelijk verbluffend staaltje journalistiek vakmanschap.) Afgezien van de ietwat vervormde weergaven van de afgelegde interviews en de lichtelijk subjectieve selectie van de ondervraagde personen (toevallig óf dubbelstudent óf boven de 50 óf afgehaakt), is het moeilijk redenen aan te voeren voor deze mislukte conclusie.

Waarom lukt het toch maar niet, vraag je je af. Is datgene waar CWS voor staat zo moeilijk weer te geven? Zijn de ondervragingen soms te breed en te diep, de CWS-studenten te vaag en te heterogeen? Dat is enigszins voorstelbaar.

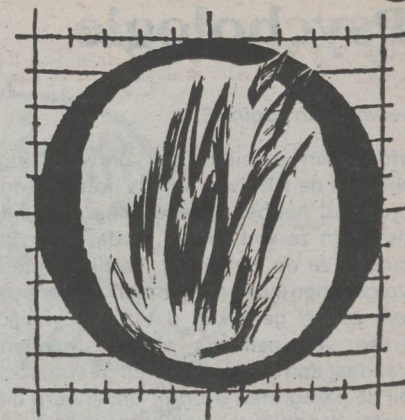
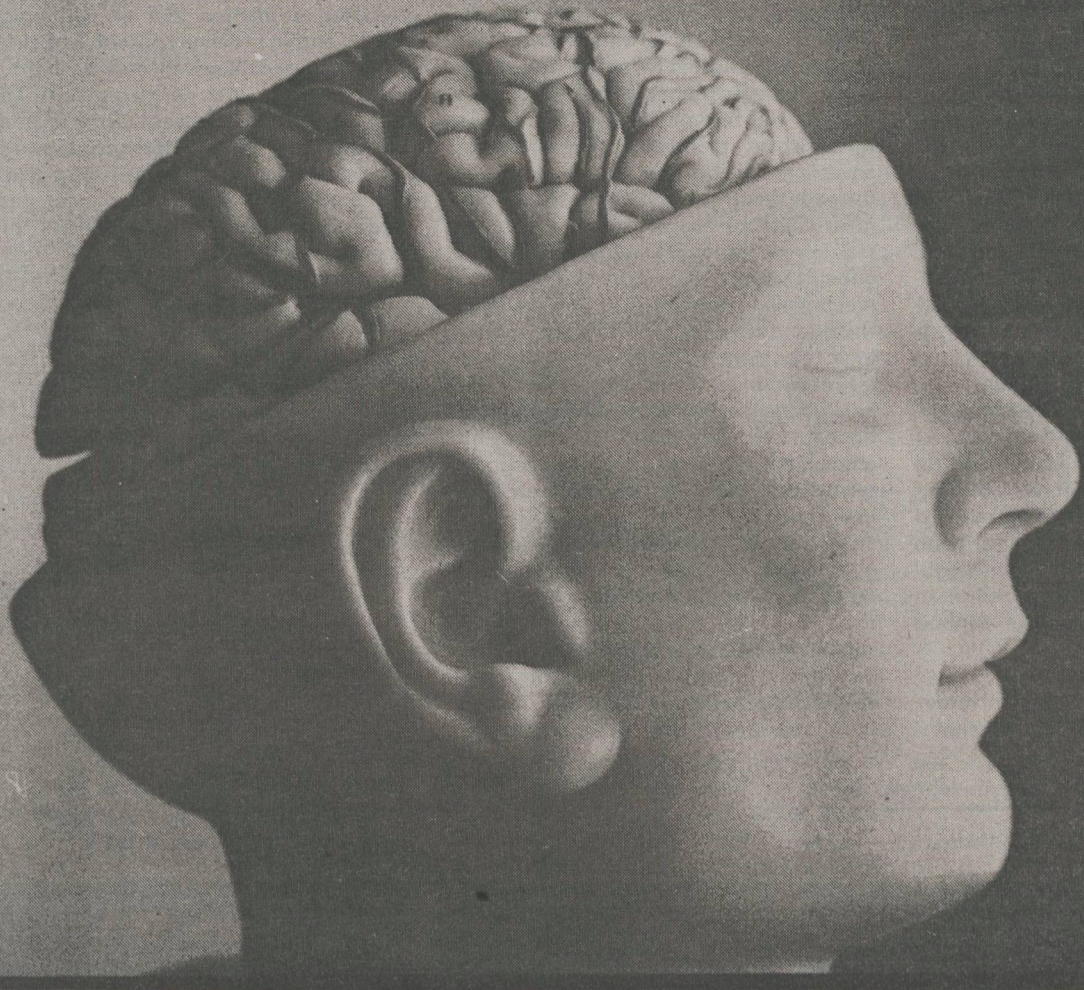
Daarom een suggestie: vergeet alles wat u tot nu toe dacht te weten over CWS en constateer dan de hoge moeilijkheidsgraad, de motivatie en het enthousiasme onder de studenten en de talloze carrière-mogelijkheden die in het verlengde van deze studie, heus, bestaan. Heel veel succes,

Sylvia Haerkens
CWS-studente

Jeroen (21) met zijn trouwe vriendin, de 33-jarige Sophie, een Super Luxe Solex (foto Nelis Tutkey)

“Ze hebben in Maastricht zeker niet verder dan Sittard gekeken”

Weg ermee

Schande! Zelfs bewoners van een studentenhuis moeten kijk- en luistergelden betalen! f 172,- per jaar, oftevel: bijna twee kwartjes per dag, zeker drie slokken bier... Het juridisch studentenblad „Ars Aequi” wijdde een heel redactioneel commentaar aan dit ONRECHT. Europa staat aan de rand van een diepe en onheilspellende afgrond, miljoenen mensen dreigen de hongerdood te sterven, van alle kanten stromen vluchtelingen toe, maar Ars Aequi blijft met beide benen op de grond staan: ook bewoners van een studentenhuis moeten als gezin worden aangemerkt. Want wat wil het geval? „Indien een gezin meer dan één ontvanginrichting aanwezig heeft, is slechts éénmaal de omroepbijdrage verschuldigd”. Maar helaas: „Onder ‘gezin’ wordt in dit verband verstaan: echtgenoten of anderen die duurzaam samenwonen en een gemeenschappelijke huishouding voeren”, dus geen studenten ook al wonen ze in één huis. Zij moeten gewoon „per stuk” betalen.

De planning om in september 1993 al te beginnen is wat al te optimistisch. Zo snel krijg je een nieuwe studierichting er in dit land niet door, het zal dus een jaartje langer duren. Maar verder is het college van bestuur dik tevreden over het voorstel voor ‘Psychologie in Maastricht’. Ook al haal je er niet in een klap honderden studenten mee binnen, alle beetjes helpen.

gen. De beroepsoriëntatie en daarmee ook het curriculum zou gericht zijn op ‘public affairs’ met een grensoverschrijdend karakter. Veel aandacht voor ‘sturingsvraagstukken’, en als belangrijkste bijdragende disciplines de sociologie, de politicologie en de beleidswetenschap. Een opleiding voor de betere internationale ambtenaar dus, maar ook voor onderzoekers. De tweede richting betrof de psychologie, en dan vooral drie onderdelen daarvan: de onderwijspsychologie, de cognitieve psychologie en de biopsychologie. Vooral op deze terreinen lopen er heel wat wetenschappers van naam en faam rond in Maastricht, is de claim.

Hap snap

De nota werd ‘interessant’ gevonden, maakte een degelijke indruk, maar was nog niet in staat om alle reserves weg te nemen. Niet bij het college van bestuur althans. Bovendien was er een ander probleem. Datzelfde college had zich onderaanvoering van zijn voorzitter Vredevoogd in het strategisch plan van 1987 sterk gemaakt voor een gerichte aanpak van de vernieuwing in deze universiteit, naast natuurlijk de gewone groei en differentiatie binnen de faculteiten. Niet maar overal hap snap plannen maken in alle denkbare windrichtingen, maar een geconcentreerde actie die aanstuurde op twee helder omschreven ‘uitbouwlijnen’, namelijk technologie en cultuur. Sociale wetenschappen kwam daarin niet voor. Werden dus voorheen plannen in een der beide gewenste richtingen krachtig ondersteund, iets wat resulteerde in cultuur- en wetenschapsstudies en in kennistechnologie, deze keer hield het college zich wat afzijdig. Het werkte niet tegen, maar ook niet erg mee. Het initiatief werd aan het college van decanen gelaten, dat twee commissies van ‘inhoudskundigen’ installeerde om de plannen verder uit te werken. Het resultaat van de eerste commissie blijkt nu toch in de smaak te vallen, ook bij het college van bestuur, dat het bij monde van voorzitter Vredevoogd een “voortreffelijk voorstel” noemt. Dat het niet in de klassieke uitbouwlijnen van zijn eigen strategisch plan past, blijkt geen punt. Dat plan kende immers een ontsnapingsclausule

in de vorm van het fiat dat a priori werd gegeven aan opleidingen die uit en tussen faculteiten konden opbloeien. Zo kregen bijvoorbeeld fiscaal recht en milieugezondheidskunde de bestuurlijke zegen. Hier mag dan wel geen sprake zijn van iets interfacultair, of iets wat aansluit bij bestaande opleidingen, er is wel sprake van aansluiting bij bestaande expertise. Op die manier vallen alle stukjes van de puzzel toch nog op hun plaats en is het strategisch denken als zodanig gered. “Gezond pragmatisme”, heet zo iets in het onlangs verschenen tweede strategisch plan. Pragmatisch zijn de plannen voor psychologie zeker. Men is uitgegaan van de kennis die bij de RL in huis is. Die blijkt vooral op het terrein van de exacte psychologie te liggen. Het gaat hoofdzakelijk om de vakgroepen neuropsychologie en psychobiologie, geestelijke gezondheidskunde, onderwijsontwikkeling en -research, medische psychologie, medische informatica en statistiek, en informatica. Een paar belangrijke hoogleraar-namen in dit verband: Jolles, Van den Hout, Schmidt. Met die namen en die kennis valt een studierichting op te zetten met twee specialisaties in de laatste twee jaar van het curriculum, de toegepaste cognitieve- en de biopsychologie, vinden Boon en Korsten. De cognitiopsychologie zal zich hier concentreren rond het thema ‘verwerving, representatie en gebruik van kennis’. De toepassingsmogelijkheden liggen volgens de nota onder meer op het terrein van de interactie tussen mens en machine, gebruiksvriendelijkheid van elektronische informatiebanken, kunstmatige intelligentie. Over gebrek aan werk hoeven toekomstige studenten zich weinig zorgen te maken, heet het in het rapport. Juist voor de bèta-psychologie zou de arbeidsmarkt relatief gunstig zijn. Cognitiopsychologen kunnen straks terecht in het onderzoek, zowel in als buiten de universiteit, bijvoorbeeld op het terrein van interactieve computersystemen. Lonkende vergezichten ook op het vlak van de telematica en de tele-educatie, of in de ontwikkeling van educatieve software. DSM, Postbank, Hoogovens zullen de alumni straks binnenhalen voor hun

De nieuwe studierichting moet zich vooral concentreren op de exacte kennis van de geest, vinden de indieners van het voorstel (foto Nelis Tutkey)

Net als echte juristen stoppen de commentatoren een aardappel in hun keel en vragen zich af „wat het materiële verschil is tussen een gemeenschappelijke huishouding gevoerd door gebuuden of daarmee vergelijkbaren en een gemeenschappelijke huishouding gevoerd door studenten”. Zij hebben een idee! Aardappel eruit, pijpje erin: „Mogen we uit de wettelijke definitie opmaken dat de vergever het primaat legt bij de sexuele omgang, het enige punt waarop studenten in één huis in de regel minder gemeenschappelijk zijn dan gebuuden?” Daar valt natuurlijk wel iets aan te doen! Wie echter een oproep tot sexuele inspanningen verwachtte, komt bedrogen uit. De nieuwe preutsheid stelt nu eenmaal haar grenzen. Vooral aan de verbeelding. De vraag stellen was dan ook haar beantwoorden. De schrijvers hadden immers - neutje erbij - toch al „de indruk dat al naar gelang het de overheid beter uitkomt de bewoners van een studentenhuis als evenzovele aparte huishoudens worden beschouwd, dan wel als collectief worden aangemerkt. Ter illustratie kan dienen het verschijnsel dat in veel gevallen per studentenhuis, onafhankelijk van het aantal bewoners, slechts één parkeervergunning wordt uitgegeven”. Sakkerloot! Zeg kerel, wil jij een sigaartje? Het is duidelijk, we hebben hier te maken met een breed opgezet komplot. Heel het overheidsapparaat spant samen tegen deze arme studenten. Zij kunnen hun eigen wagen niet eens fatsoenlijk parkeren! Opeens begrijp ik waarom ze ook zelden iets geven aan collectanten. Die arme sukkel die hun vrije tijd opofferen om door weer en wind de huizen langs te gaan, worden bij studentenhuisen meestal kort afgeblaf: „Nee, sorry, wij zijn studenten!” Tja: als de bele wereld tegen jou samenspannt, wat voor boodschap heb jij dan aan de wereld? Alleen, probeer die wereld dan ook niets wijs te maken. Kijk gewoon zwart, als je zwart wilt kijken. En hou verder je bek.

Psychologie

vervolg van pagina 5

afdelingen opleiding en ontwikkeling. Niet dat de schrijvers van de nota de contacten al hebben gelegd, maar optimistisch zijn ze wel. En als ze dat niet zijn mogen ze op zijn minst laconiek heten. Volgens hen lijden arbeidsmarktprognoses aan zoveel gebreken dat ze nauwelijks echte voorspellende waarde hebben. Vandaar dan ook de blijmoedige voetnoot bij de paragrafen over dit onderwerp die meldt dat "nieuwe opleidingen deels eigen markten creëren". Ook voor de biopsychologen ligt een mooie toekomst in het verschiet. Het vak oriënteert zich op het thema 'hersenen en gedrag', en dat betekent dat men later als onderzoeker aan de slag kan in de neuro-revalidatiepsychologie, in de remedial teaching ter bestrijding van dyslexie, stotteren en broddelen, of dat men bij TNO aan verkeerspsychologisch onderzoek kan doen. Meer praktisch werk zou er liggen bij schoolbegeleidingsdiensten en zelfs bij reclamebureaus, waar de Maastrichtse abiturient psychofysiologische effectmetingen moet kunnen verrichten.

Duiven schieten

"We willen niet onder de duiven van de andere faculteiten in Nederland schieten", antwoordt Boon op de vraag waarom de onderwijspsychologie als mogelijke afstudeerrichting uit het blikveld is verdwenen, terwijl die in de vorige nota nog als derde

specialisatie stond vermeld. Gegroeid inzicht in de (slechte) arbeidsmarkt en in de activiteiten van de andere zeven universiteiten met psychologie in het pakket heeft een Maastrichtse onderwijspsychologische variant dus vroegtijdig geaborteerd. Maar hoe zit het met die andere richtingen? Vertonen die geen overlap met opleidingen elders? De nota beweert dat er op dat vlak niets te duchten is. Ze zouden toch ook zo stom niet zijn om op andermans terrein te gaan zitten als er dadelijk nog een goedkeuringsronde door de VSNU volgt, waarin die anderen allemaal vertegenwoordigd zijn. En de minister voelt daar al helemaal niets voor, die honoreert alleen voorstellen die iets nieuws bieden, legt Boon uit. Maastricht is dus complementair. Men doet elders wel aan biopsychologie, maar niet als afzonderlijke afstudeerrichting. Studenten moeten met keuzevakken hun eigen curriculum in elkaar zetten, dan kan het. Hier zal men een kant en klaar, geïntegreerd programma voor de neus krijgen, en dat is beter. Bij de cognitiepsychologie ligt het ietsje moeilijker omdat op dat terrein een gevarieerd aanbod bestaat, maar juist de Maastrichtse invulling, met het accent op "kennisergonomie en kennisverwerving in complexe domeinen", zou het landelijke aanbod verrijken.

"Flauwekul. Ze zijn dan zeker niet verder dan Sittard geweest met hun verkennin-

gen", concludeert een schampere prof. Vossen, psycholoog en decaan van de faculteit sociale wetenschappen van de Nijmeegse universiteit. Hij kent het plan niet (niemand buiten de RL), maar van wat hij voorgelezen krijgt door de telefoon wordt hij merkbaar niet zachtmoediger. "Hier doen we al acht jaar aan neuro- en revalidatiepsychologie, en al vijftientig jaar aan vergelijkende en fysiologische psychologie. In die richtingen kan afgestudeerd worden. Het zou me dus verbazen als die Maastrichtse biopsychologische variant zoveel nieuws zou brengen. Misschien dat dat wel geldt voor cognitiepsychologie, maar daarvoor zou ik precies de inhoud moeten kennen want ook op dat terrein gebeurt het een en ander. Ik vind het dus niet het meest voor de hand liggend om in Nederland nog een studierichting psychologie te beginnen. Temeer niet, omdat een jaar of vijf, zes geleden juist in Tilburg een hele goede kern van harde psychologie is opgeheven in het kader van de bezuinigingen. Als Tilburg geslachtetofferd zou zijn ten behoeve van Maastricht zou ik dat heel gek vinden."

Enkele andere collega's in het land reageren soortgelijk, zij het iets minder heftig en net als Vossen onder het voorbehoud dat ze het rapport niet kennen. Maar de verbazing over het initiatief is alom groot, de stiltes na de telefonische aankondiging van het onderwerp zijn lang en te snijden. Prof. Van Son, vakgroepsvoorzitter te

Utrecht, meldt "met enige stomheid geslagen" te zijn en vindt de omschrijving van cognitiepsychologie wel erg veel lijken op wat even verderop in zijn vakgroep 'psychonomie' heet. Zijn collega vakgroepsvoorzitter prof. Peeters te Tilburg is niet echt bang voor de concurrentie, want psychologiestudenten zijn er voorlopig genoeg en zijn afdeling concentreert zich op andere deelgebieden dan de harde psychologie. Hij ziet de meeste overlap met Nijmegen. Maar daarnaast is er een ander bezwaar: hij gelooft eenvoudigweg niet dat het in Maastricht bij dit smalle opleidingsprofiel zal blijven. Omdat het wetenschappelijk niet kan ("je hebt het hele veld nodig als voedingsbodem voor specialisaties"), en omdat de Limburgers het niet zullen willen.

Peeters: "Het is politieke camouflage. Zodra deze studierichting binnen is wordt de hele winkel erbij gehaald, dat is onvermijdelijk. En dan vraag ik me uit het oogpunt van een verstandige besteding van belastinggelden af: moet dit nou."

Wammes Bos

De geleerde kamer (2)

Kamer 1002 op de eerste verdieping van het Oud Gouvernement valt in de categorie 'fraai', maar van een wetenschappelijke instelling met meer dan tweeduizend personeelsleden, zeventuizend studenten en een grote bezorgdheid voor haar aanzien had je toch kunnen verwachten dat zij haar hoogste baas met wat meer allure zou bedenken. Natuurlijk, de voorzitter van het college van bestuur, drs. L. Vredevoogd, heeft een kamer waar iedere

van Randwijck een moord voor zou plegen, maar van welke kamer buiten Randwijck kan dat nou niet gezegd worden? Als de collegevoorzitter achter zijn bureau zit, kijkt hij uit op de tuin en als hij met twee bezoekers plaatsneemt in de drie fauteuils, die precies in het erkertje passen, zitten ze alle drie in het zonnetje. Voor de rest is het een tamelijk gewone kamer. Toen de universiteit het Gouvernement vier jaar geleden betrok had Vredevoogd liever de werkkamer van gouverneur Kremers overgenomen, maar in die tijd van een nijpend ruimtegebrek vond hij het ongepast om een zespersoons kamer in zijn eentje te bewonen. Anders zou hij voor de tweede keer in zijn leven een kamer van een commissaris van de koningin hebben overgenomen. Want toen hij in een vorig leven tot taak kreeg een HEAO in Zwolle op te richten werd hem het zojuist vrijgekomen provinciehuis toegewezen. Daar was wel plaats genoeg, dus kreeg Vredevoogd de kamer van de commissaris.

Ook al is de huidige presidentiële kamer niet royaal, koninklijk is hij wel. Toen het provinciebestuur nog in het Gouvernement huiste, was een gedeelte van het gebouw ingericht als ambtswoning voor de gouverneur en zijn gezin. Hier zijn onder anderen de gebroeders Philip en Frans Houben (de burgemeester van Maastricht en de Commissaris van de Koningin in Brabant) en staatssecretaris Yvonne van Rooy opgegroeid. Een deel van die ambtswoning moest worden gereserveerd voor koninklijk bezoek. Dat was vastgelegd in het eigendomscontract dat de provincie en het rijk hadden afgesloten. Vooral Juliana heeft druk van haar logement in Limburg gebruik gemaakt omdat zij zeer goed bevriend was met de familie Houben. De ambtenaren in het bestuurlijke deel van het gebouw konden regelmatig de dartele prinsesjes in de tuin zien ravotten met de kinderen Houben.

De koningin had haar eigen vertrekken in het gebouw: twee slaapkamers, een badkamer, een toilet en vier slaapkamers voor de kinderen. Waar nu de voorzitter van het college van bestuur zit, sloep vroeger de koningin, eerst Wilhelmina, en later Juliana. In hun eentje, natuurlijk, want een koningin is een koningin en een prins is een prins. Als je de macht niet wilt delen, laat je het natuurlijk uit je hoofd het bed wél te delen. Hendrik en later Bernhard sloepen dus in de kamer ernaast, waar nu collegelid Dittrich zwoegt voor ons welzijn.

De kamer van CvB-voorzitter drs. L. Vredevoogd, de vroegere slaapkamer van de koningin (foto Nelis Tutkey)

Tussen de twee kamers was een deur, zodat de vorstinnen af en toe konden kijken of de gemalen zich aan de matrimoniales regels hielden.

De koningin kon vanuit haar slaapkamer ook in de badkamer komen en via een portiekie in het toilet. Toen het gebouw aan de universiteit werd verkocht, was het sanitair nog intact. De dienst Bouwzaken heeft nog even gezocht naar fetisjistisch ingestelde Oranjeklanten, die Hare Majesteits toiletspot, bidet of badkuip wilden overnemen, maar uiteindelijk is het zaakje inclusief de vemikkelde kranen in de container beland.

Van de oorspronkelijke bestemming van de koninklijke vertrekken is weinig meer te zien. De badkamer is verbouwd tot invalidentoilet en de deur tussen de slaapkamer van de koningin en die van de prinsen is onzichtbaar weggevoerd, zodat Vredevoogd niet meer rechtstreeks kan binnenlopen bij collegelid Dittrich. Een voorzitter is een voorzitter en een lid is een lid. Het interieur van de koninklijke slaapkamer is wel behouden gebleven. Toen gouverneur Kremers besloot buiten het Gouvernement te gaan wonen en huize De Eyll in Heer

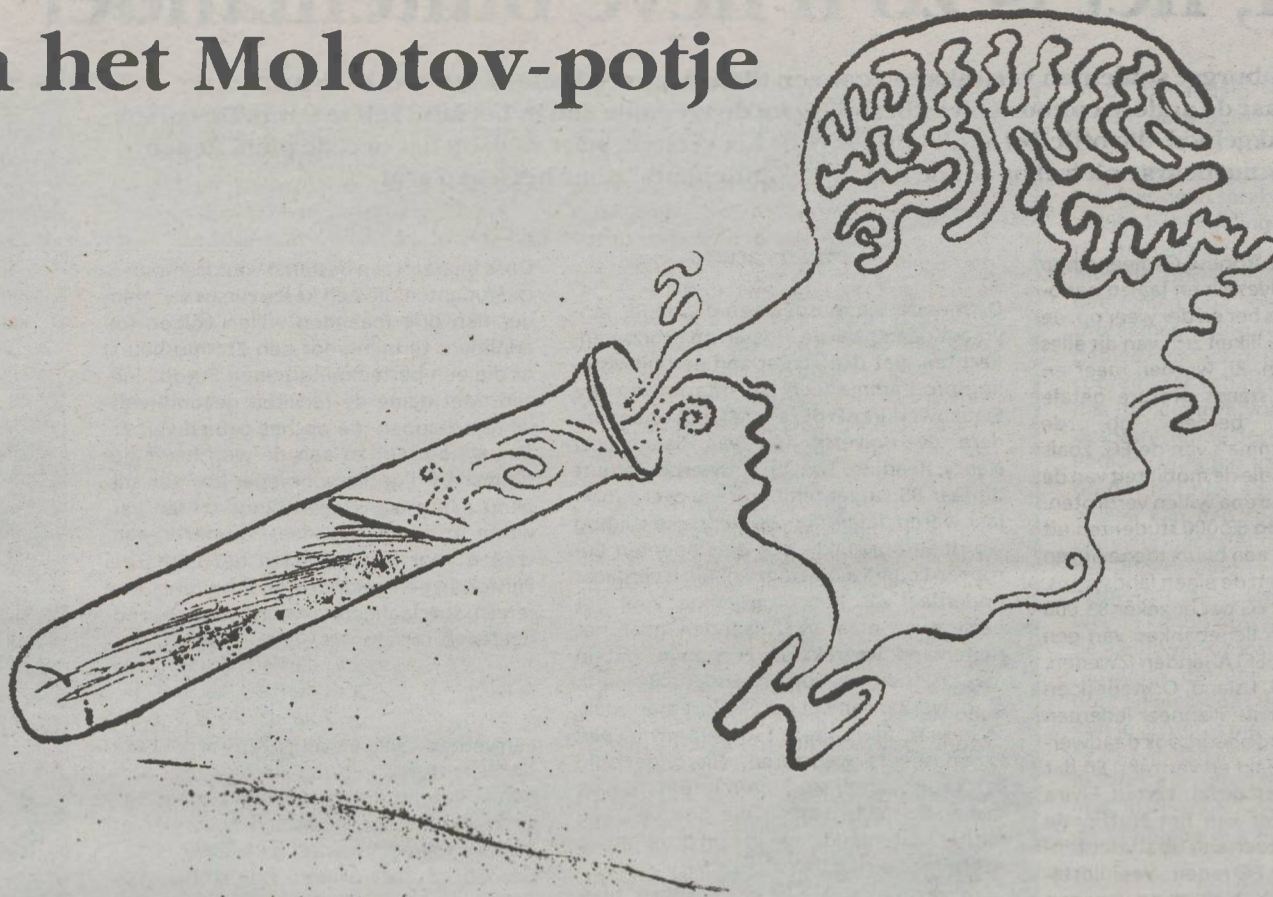
tot ambtswoning te laten verbouwen, werden ook de koninklijke vertrekken ontruimd. Kremers ontfermde zich over het notehouten bed met mahoniehouten inleg en liet meeverhuizen naar De Eyll. Het bed was en bleef rijkseigendom, evenals de rest van het vorstelijke interieur. Toen het vorstelijke nachtkastje voor de verhuizing werd geopend, kwam er een pracht van een nachtspiegel met een echte gouden rand te voorschijn. Ook deze rijkspo verhuisde naar De Eyll.

Dat betekent overigens niet dat in de nieuwe woning van Kremers een koninklijk appartement werd ingericht. De provincie heeft in 1980 de verplichting om de koningin op haar reizen Limburg een pied à terre te bieden afgekocht. Het rijk wilde die bepaling wel schrappen omdat de koningin zich tegenwoordig per snelle auto, vliegtuig of heli-copter verplaatst, maar daarvoor heeft de provincie wel een bedrag van vier ton op tafel moeten leggen.

Jacques Herraets

Het einde van het Molotov-potje

De meeste studenten en analisten op de laboratoria van RL en AZM hebben nog nooit gehoord van een dienst 'Veiligheid en Milieu'. Laat staan van Jan Aarts, de nieuwe directeur. Of van het onontwaaarbaar net van regeltjes die van toepassing zijn op de werkvloer: het hangt aan de muur en schrijft voor. Een wandeling door de laboratoria van Universiteitssingel 50 leert dat het met de ontplofende bokalen en molotov-potjes wel meevalt, maar dat de ethersnuivers en uraniumlikkers nog niet zijn uitgeroeid. Over wat er mis is op de werkplek en over hoe dat moet veranderen. Over hoe academische vrijheid niet mag onttaarden in ongebreidelde vrijblijvendheid. Over cultuurverandering dus.

Tot januari 1991 deed het Bio-medisch centrum van de RL het met één veiligheidsfunctionaris. Tot de omvangrijke taak aan deze man behoorde het waarborgen van veiligheid op verschillende gebieden (chemisch, biologisch, nucleair) alsmede het zorgdragen voor het verzamelen en bewerken van gevaarlijk afval. Daarnaast werd hij geacht voorlichting te geven op het gebied van veiligheid en milieu enampenplannen te coördineren. Dat was teveel van het goede en het ging dan ook geregeld mis. De laboratoriumgebruikers moesten zelf met hun chemisch afval naar een centraal inzamelingspunt, wat ze dus vaak niet deden. En deden ze het wel, dan ontbrak daar de kennis en mogelijkheden om het afval te scheiden, zodat het allemaal in één bak bij elkaar werd geflikkerd: het molotov-potje. Ook wisten de medewerkers van elkaar niet wat ze besteld hadden. Zo kwam het voor dat op twee plaatsen tegelijk een sterk kankerverwekkende stof binnenkwam, slechts leverbaar in vaten van vier liter, terwijl ze er allebei maar enkele pincetpuntjes van nodig hadden. De rest ging dan weer in de molotov-pot. Het brandalarm ging zo vaak af (per ongeluk of bij wijze van oefening), dat de bewoners van het BMC alleen nog maar rieten de ramen!" riepen en vervolgens onbestoord verder gingen met hun werk. Pas toen ze zagen dat de veiligheidsman zelf uit raam sprong, volgden enkelen aarzeland zijn voorbeeld. In deze wantoestand moest verandering komen, al was het alleen al omdat de ramen van het nieuwe 'stamheim' niet ver genoeg open konden. Maar dat wist men toen nog niet.

Veiligheidsman

In januari 1991 werd naast de veiligheidsman een milieu-functionaris en een interim manager aangetrokken. Precies een jaar later vond de samensmelting plaats tussen de diensten Veiligheid en Milieu (V&M) van RL en AZM, samen goed voor 7 miljoen. Deze fusie werd uiteindelijk belijnd door de vestiging van de dienst in een gemeenschappelijke gebouwencomplex AZM/Universiteitssingel en door het aantrekken van een nieuwe directeur, Jan Aarts: "Ik heb twee broodheren, AZM en RL, waar de kunst is om me van geen van beiden een moer aan te trekken. Het meest essentiële aan de werkwijze van de dienst is de onafhankelijkheid. Als een chemisch analist het college van bestuur om een afzuiginstallatie van zeven ton vraagt, dan bu dat wel eens als preken voor eigen parochie kunnen worden uitgelegd. Maar als wij een advies in die richting uitbrengen, dan kan men daar al bijna niet meer overheen. Dat staat in de wet."

De wet is de Arbeidsomstandigheden-wet (Arbo). Deze wet bestaat al lang voor het bedrijfsleven, en is sinds 1 januari ook van toepassing op de universiteit. De arbowet is een 'raamwet': ze schrijft niet voor hoe een universiteit met arbeidsomstandigheden moet omgaan, maar bepaalt dat een onafhankelijke en uiteraard deskundige dienst het bestuur inzake adviseert.

Aarts: "Wij zijn er dus niet om brandjes te blussen, maar om te adviseren hoe die brandjes geblust moeten worden. Ons uiteindelijke doel is om een cultuur te creëren waarin wij samen met studenten en medewerkers rond de tafel gaan zitten om te bekijken hoe we die brandjes kunnen voorkomen. Nu wordt nog teveel van bovenaf uitgevaardigd, waarbij het gevaar ontstaat dat door ondeskundigheid en onbekendheid met de praktijksituatie de regels als irreëel worden ervaren en dus aan de laars gelapt. In het bedrijfsleven, waar ik vandaan kom, werkt dat anders. Daar is men zonder meer gehoorzaam. Maar de RL is een linkse organisatie vol met eigenwijze idioten."

In een door de RL ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gebouw op Randwyck georganiseerd symposium over veiligheid en milieu waren dezelfde geluiden te horen. Edward Steur (faculteitsdirecteur geneeskunde) gaf aan dat op de universiteit te vaak regels geschonden worden onder de vlag van 'academische vrijheid'. Gerard Majoor zocht de schuldige in de bureaucratie: het hangt aan de muur en schrijft voor. En niemand weet wat er precies voorgeschreven wordt ("als het brandalarm gaat dan kijk ik op het prikbord"), of weet het wel, maar houdt zich er niet aan.

Ether in die kooi!

Op het proefdierenlaboratorium bijvoorbeeld. Zoologisch analist René Hornsveld: "Gisteren moest ik bij zestig ratten de thymusklier verwijderen. De voorschriften zeggen dat ik die beesten met een spuitje moet verdoven. Dat is een enorm gepriegel en kost veel tijd, want je moet wachten tot de anesthetica hun werk doen. Dan denk ik van, hoppa, ether in die kooi. Om te voorkomen dat die beestjes op de snijplank bijkomen, leg ik tijdens de operatie nog een potje ether voor hun neus. Zelf hang je daar dan een paar uur boven en ik kan je verzekeren: daar wordt je goed stoned van!"

Zijn buurman is Wiel Wodzig, bezig met eiwitpreparaten. Met een dikke sigaar in zijn mond. "Oh, maar daar hoeft je je geen zorgen over te maken, we werken hier nauwelijks met gevaarlijke stoffen." Van V&M, Aarts of Arbo heeft hij trouwens nog nooit gehoord. "Hebben we ook niet no-

dig, we weten zelf wel wat wel en niet kan." En als het brandalarm gaat? "Dan ren ik heel hard weg".

Peter Lijnen van het recombinanten-DNA-lab ziet wel degelijk risico's in zijn werk: "Als je met DNA-materiaal werkt en je krijgt er iets van binnen, dan neem je de eigenschap van die bacteriën over. Je kunt dan bijvoorbeeld resistent worden tegen anti-biotica. Of lichtgevend, als je, zoals ik, met vuurvliegjes werkt. Er gelden hier dan ook strenge veiligheidsnormen. Zo moet de ruimte waarin besmet materiaal wordt vernietigd absoluut hermetisch gesloten blijven. Welke ruimte dat is? Daar waar die deur openstaat."

Waar mensen werken, lopen mensen risico's. Vaak zonder dat er een direct verband bestaat met het werk dat ze doen. Zo klagen velen erover dat je, als gebruiker van het nieuwe gebouw, een reëel gevaar loopt depressief te worden van het uitzicht ("Hé kijk, het gaat zo dadelijk sneeuwen!") of invalide door her en der omlaagvallende hangkastjes. Maar de meeste risico's kunnen toch voorkomen worden als men niet zo onvoorzichtig en eigenwijs was. Dat vindt een analist van het radio-nucliden-laboratorium die graag anoniem blijft omdat hij gaat kankeren over collega's:

"Het is soms wel even schrikken van wat je hier aantreft. Niemand draagt een veiligheidsbril, niemand draagt een witte jas. Ratten worden geopereerd zonder handschoenen en er wordt naar hartelust getogen, gedronken en gerookt in de laboratoria. Dat moet je bij DSM eens proberen, dan wordt je op staande voet ontslagen. Er wordt ook erg slordig omgesprongen met gevaarlijke stoffen. Pas geleden nog lag er een plasje sterk carcinogeen materiaal op de werktafel. Als je dat op je elleboog krijgt en je laat het een nachtje zitten, nou, dan gaat dat spul wel werken!" En als het brandalarm gaat? "Hoe klinkt dat? Ik zou wachten en kijken hoe de rest reageert."

Minimale organisatie

Toch gebeuren er weinig ongelukken. Met de verhuizing van het BMC naar Randwyck is er veel verbeterd. Zo worden chemische resten opgehaald en apart verwerkt. Het molotov-potje bestaat niet meer en de 'Big Boom' is tot nu toe uitgebleven. En die komt volgens Aarts ook niet:

"De chemicus is deskundig genoeg om te weten welke dampen kwalijk zijn voor zijn gezondheid. Maar hij weet niet hoe hij die dampen moet afzuigen, welke apparatuur daar het meest geschikt voor is. Daarbij zijn de meeste stoffen pas op de lange duur gevaarlijk, zoals carcinogenen en micro-organismen. Kanker krijg je niet plotseling. Accuut gevaar is er nauwelijks, maar op de

lange duur geven de arbeidsomstandigheden wel degelijk aanleiding voor ongerustheid."

Aarts klaagt over de "minimale organisatie" op het gebied van veiligheid en milieu. Als voorbeeld noemt hij de weg die een gevaarlijke stof binnen de gebouwen van de RL aflegt: "Bij het binnenkomen gaat er al iets mis: er vindt geen risico-analyse plaats. Zo kan men er nooit achterkomen welke, wellicht gezondere, alternatieven voorhanden zijn. Vervolgens gaat men ermee werken. De laborant weet niet dat zijn collega met iets bezig is wat zijn stof tot toxiciteit kan bevorderen. De laborant wordt ziek, maar zijn klachten worden niet in verband gebracht met zijn werk, simpelweg omdat er geen registratie plaatsvindt. Allemaal voorbeelden van een gebrekkige organisatie en daar gaan wij wat aan doen". Grinnikend: "Ik heb 22 jaar bij Philips gewerkt en zocht een nieuwe uitdaging: naar de ontwikkelingslanden of naar Maastricht. Gelukkig hoef ik niet meer te kiezen, ik heb ze nu allebei."

Ander voorbeeld: onlangs ontplofte een grote bokaal in een AZM-lab. De RL-studente die ermee werkte droeg geen veiligheidsschoenen en de zware stukken glas sneden een aantal pezen van haar voet door. Dit soort ongelukken komen gelukkig zelden voor, maar het is belangrijk een melding van te maken, zodat ze in de toekomst voorkomen kunnen worden. Of zodat de betrokkene een claim kan indienen, want dat recht behoort ook tot de 'arbeidsomstandigheden'. Het AZM vond dat niet nodig, want het was toch al voldoende dat ze haar even hadden geopereerd? En trouwens, die student was toch niet van hun? "Typisch een geval van gebrekkige organisatie, waar met de komst van de 'dubbeldienst' V&M een einde aan moet komen", zegt Aarts.

Met een nieuw gebouw en een nieuwe organisatie verander je koppige ezels nog niet in makke schapen. Dat doe je door 'cultuurverandering'. Aarts kiest voor de Maastrichtse methode: met zijn allen rond de tafel en casussen oplossen. "We moeten alle kennis en kunde die in dit volk aanwezig is mobiliseren en zeker niet mensen voor de tweede keer rijles gaan geven. Want dan worden ze recalcitrant."

Of hij het hoongelach van de eigenwijze academici al in de verte hoort schallen: "Jazeker, maar ze krijgen ongelijk. Het verschil met alle andere acties is dat we de mensen nu de gelegenheid gaan geven om zelf antwoord te geven op hun vragen. Dat onthoudt wat makkelijker."

Wim Ortjens

Verpleegkundige kan niet uit de voeten met beroepscode

„I solemnly pledge myself before God and in the presence of this assembly to pass my life in purity and to practice my profession faithfully”. Zo begint de uit 1875 stammende 'Florence Nightingale Pledge'. Het is voor zover bekend de eerste beroepscode voor verpleegkundigen. Sinds die tijd is er aan de beroepscode, of simpelweg de gedragsregels, heel wat veranderd.

In de meest actuele code van de Nederlandse Vereniging voor Verpleegkundigen (inmiddels omgedoopt tot Nieuwe Unie '91) is het gewenste gedrag van verpleegkundigen in vierenveertig artikelen zorgvuldig omschreven. Het artikel waarin staat dat „de verpleegkundige de patiënt dient te benaderen zonder onderscheid des persoons” is nog vanzelfsprekend. Maar het klinkt al strenger als „de verpleegkundige ernstig rekening moet houden met de grenzen van het eigen deskundigheidsgebied”. Uit de beroepscode blijkt verder dat de verpleegkundigen worden opgezet met een enorme verantwoordelijkheid. Zij moeten er bijvoorbeeld op toezien „dat de bijdragen van alle beroepsbeoefenaren die bij de zorg voor de patiënt betrokken zijn, op elkaar aansluiten”.

Een verpleegkundige die zich aan alle regeltjes houdt, en daardoor dus eigenlijk een soort supermens is, mag dit niet eens laten blijken want hij of zij moet zich „onthouden van het maken van reclame” voor zijn of haar vakbekwaamheid. En in ruil voor alle goede zorgen mag de verpleegkundige niet eens „geschenken van de patiënt voor zichzelf accepteren”.

Onwetendheid

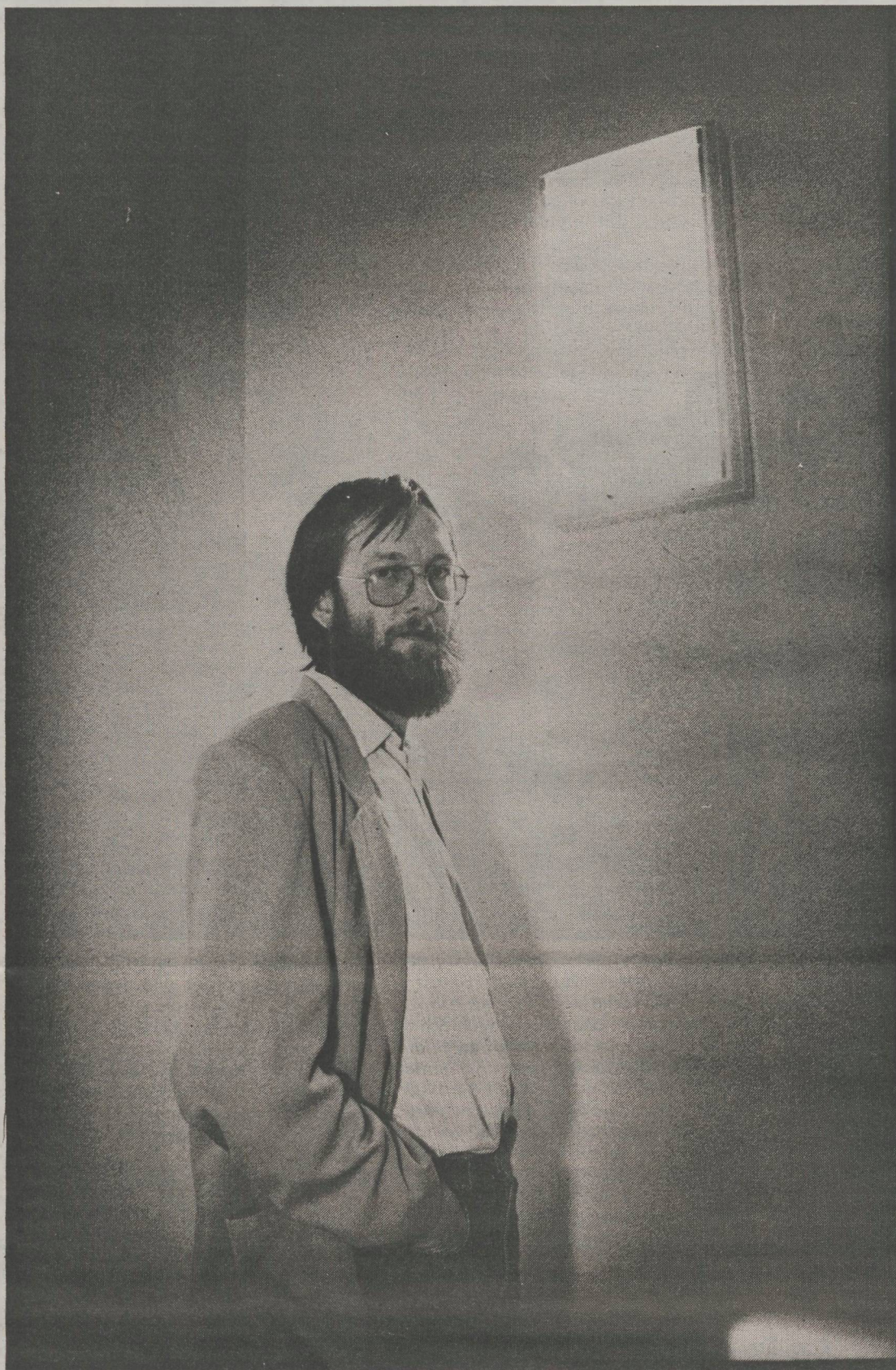
Wat is nu het nut van zo'n beroepscode? Arie van der Arend, werkzaam bij de Vakgroep Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen moet het antwoord weten, omdat hij morgen promoveert op het proefschrift „Beroepscode, morele kanttekeningen bij een professionaliseringsaspect van de verpleging”.

Om de ethiek van het beroep van verpleegkundige te beschrijven heeft van der Arend de beroepscode (ook wel ethische codes genoemd) voor verpleegkundigen aan de dagelijkse praktijk van de verpleging getoetst om na te gaan in hoeverre het gedrag van verpleegkundigen gestuurd wordt door een bepaalde beroeps-ethiek.

Twee dingen werden hem direct al duidelijk. Ten eerste is de bekendheid van de verpleegkundigen met hun beroepscode minimaal: „Bij een groot aantal is het bestaan van zo'n code wel bekend, maar als je op de werkvloer zou vragen: reproduceer nou eens een artikel of noem de opzet van het geheel, dan geloof ik niet dat meer dan tien procent daar wat van zou maken”. Ten tweede blijkt deze onwetendheid voort te komen uit het feit dat er in de opleiding voor verpleegkundigen nauwelijks iets aan ethiek gedaan wordt: „Heel vaak wordt het onder het kopje 'maatschappelijke actualia' of 'levensbeschouwelijke vorming' gestopt. Daar moet je dan maar uit opmaken dat er ook ethiek in zit, maar het is discutabel of dat ook zo is, en of het op de juiste manier gebeurt.”

Dienstbaarheid

Als de beroepscode zo onbekend is rijst de vraag wat dan de functie er nog van is. Om dat na te gaan onderzocht Van der Arend hoe de code op de werkvloer van de verpleegkundige wordt toegepast. Hij vat de verschillende waarden en verplichtingen die in de beroepscode vermeld worden samen onder één noemer: 'dienst-

Arie van der Arend: Verpleegkundigen worden ondergewaardeerd (foto Nelis Tutkey)

baarheid'. Dienstbaarheid blijkt overigens in de beroepsociologie vaak het centrale arbeidsmotief van professionals te zijn. Van der Arend onderzocht ondermeer in hoeverre de verpleegkundige de centrale morele waarde dienstbaarheid in de praktijk kan toepassen. Om het geheel begrijpelijk te maken ging hij daarbij uit van het volgende voorbeeld van een vrouw met borstkanker in een vergevorderd stadium die het gevoel heeft dat haar omgeving allerlei informatie achterhoudt over haar ziekte. Zij komt met vragen over haar perspectief bij de verpleegkundige. Deze kan nu, met een beroep op de dienstbaarheid, drie verschillende kanten op. Zij kan dienstbaar zijn aan de patiënt, en haar dus alle informatie geven. Zij kan zich echter ook dienstbaar opstellen ten opzichte van de patiënt door de informatie gedeeltelijk te onthouden. In deze situatie wil de verpleegkundige de patiënt behoeden voor het slechte nieuws. In het derde geval, waarin de verpleegkundige er een arts bijhaalt om de vrouw te informeren, is de verpleegkundige dienstbaar aan de medicus door degene met de grootste mogelijke deskundigheid aan het bed van de vrouw te laten verschijnen. Uit dit voorbeeld blijkt dus dat de beroepscode, waarin de waarde dienstbaarheid de belangrijkste factor is, in praktische situaties moeilijk is toe te passen omdat er niet

bij gezegd wordt aan wie die dienstbaarheid op een bepaald moment verleend moet worden.

Bureaucratisch

Maar Van der Arend noemt nog een aantal oorzaken voor de onbruikbaarheid van beroepscode: „De gezondheidszorg is te bureaucratisch geworden. Er zijn regelingen, protocollen en procedures voor alles en nog wat. Het werk moet gewoon gedaan worden. Je bemoeit je niet met de vraag waarom je het zo doet; dat vragen de directeuren zich wel af”. In zo'n cultuur past een beroepscode die juist gericht is op de zingeving van het werk natuurlijk helemaal niet.

De diversificatie van het beroep is een andere factor die de beroepscode ondermijnt. Aan een ambulancebegeleider moeten immers andere eisen worden gesteld dan aan een verpleger in de zwakzinnigenzorg.

Ook de mondigwording van verplegers en patiënten maakt het moeilijk om de verschillende individuen onder één beroepscode te vangen. Als laatste waarschuwt Van der Arend ervoor om de codes te veel te gaan gebruiken bij sanctivering, terwijl ze bedoeld zijn als een leidraad bij 'morele keuzeproblemen' van verpleegkundigen.

Na al dit uitvoerige graven naar de fundamenten van de beroepscode van verpleegkundigen rest de vraag of de verpleegkundige dan net zo goed af is zonder code? „Dat stel ik wel niet zo hard” zegt Van der Arend, „maar dat is wel al sinds jaar en dag mijn conclusie. Je moet dan wel bedenken dat zo'n code ook andere functies kan hebben, bijvoorbeeld een ideologische. De code bevordert de groepsidentiteit. Maar aan de andere kant zouden patiënten er ook een beroep op moeten kunnen doen als zij zich in een bepaald geval verwaarloosd voelen”.

Naast de conclusie van het proefschrift dat beroepscode minder goed bruikbaar zijn, biedt het ook aanknopingspunten om tot een opwaardering van het beroep van verpleegkundige te komen.

Een verpleegkundige moet af van het imago van hulpe van de arts. Van der Arend benadrukt dat dat gerechtvaardigd is omdat verpleegkundigen op bepaalde gebieden veel grotere kwaliteiten hebben dan artsen: „Op het gebied van pijnbestrijding door middel van het gebruik van koude en warme compressen en op het gebied van ontspanningstechnieken zijn verpleegkundigen vaak veel vaardiger. Ook in het voeren van een gesprek met de patiënt, die zijn zorgen wil uiten, zijn verpleegkundigen beter dan hun academisch gevormde collega's. Zelfs al zouden artsen tijd hebben voor zo'n gesprek, dan nog blijft het de vraag of ze er wel toe in staat zijn”.

Deze andersoortige kennis van de verpleegkunde zou ondersteund moeten worden vanuit de wetenschap, vindt Van der Arend: „Terwijl bij geneeskunde het onderwijs het onderzoek aan éénzelfde instelling gebeurt, namelijk het academische ziekenhuis, is er in de verpleging geen koppeling tussen het onderwijs en de wetenschap. Dat is heel jammer. Hopelijk brengt de studie Verplegingswetenschappen daar verandering in”.

Voor tegenwerking van artsen bij het opvoetsen van hun imago hoeven de verpleegkundigen niet bang te zijn. Als het beroep namelijk een laag aanzien blijft houden, dan zal er een tekort aan verpleegkundigen ontstaan. Van der Arend: „de operatieprogramma's zouden dan in de war kunnen gaan lopen omdat de verpleegkundige er niet is die aan het einde van de rit de patiënt moet opvangen en naar huis moet begeleiden”.

Slecht salaris

Een grote troef die de verpleegkundigen zouden kunnen uitspelen om hun beroep in aanzien te laten stijgen is hun aantal. „Er zijn immers zo'n 140.000 verpleegkundigen in Nederland. Zij zouden aan de overheid eens duidelijk moeten maken dat haar regelgeving er in feite toe bijdraagt dat de horigheid van de verpleegkundige aan de arts blijft voortbestaan”, spoort Van der Arend zijn ex-collega's aan. Niet alleen in sociaal opzicht, ook financieel is er nog heel wat te verbeteren. Want een salaris vergelijkbaar met dat van een beginnend onderwijzer of een lage ambtenaar is voor een verantwoordelijke baan als verpleegkundige toch wel erg mager. „Je moet heel wat avond- en weekenddiensten draaien om je salaris wat op te krikken”.

Chris van der Grinten

Disputen over briefpapier en laagvliegers boven een Canadees Indianenreservaat

Studenten die zich naast hun officiële studie ook nog in een bepaald vakgebied verdiepen. Er zijn er niet veel maar ze zijn er wél. Aan het begin van het studiejaar richten ze met veel enthousiasme een club op, maar als de eerste nieuwjaarsborrel wordt gehouden, is vaak nog maar de helft van het ledental over. Waar houden de clubs zich mee bezig, waarom loopt het regelmatig mis en waarom gaat het soms goed? Een rondgang langs de verschillende faculteiten, die de komende weken een voor een aan de beurt komen.

In dit deel de stand van zaken op de juridische faculteit. Over het slapende bestaan van het Strafrechtdispuut, de tijdschrift-aspiraties van het prof. mr. B.V.A. Röling-dispuut en de wilde frisheid van de Schwarz Master Class. Waar overigens iedereen welkom is, „tenzij je natuurlijk ècht een domme lul bent.”

De Geïnteresseerden

Deel 1: de juristen

Het internationaal- en Europeesrechtelijk georiënteerde Prof. mr. B.V.A. Röling-dispuut, kortweg 'het Röling', bestaat een jaar en is er gekomen op aandringen van hoogleraar internationaal recht prof. C. Flinterman. Het begin was hoopgevend: Tijdens de oprichtingsvergadering zaten er veertig man in de zaal. Maar toen het bestuur werd voorgesteld, begon het enthousiasme al te dalen. Niet alle aanwezigen waren gecharmeerd van het feit dat niet per bestuurslid gestemd kon worden, maar alla, mensen met initiatief geef je een vrije hand en dus werd deze package-deal geaccepteerd. Drie commissies werden geïnstalleerd, waarvan een zich zou bezighouden met de oprichting van een internationaal- en Europeesrechtelijk tijdschrift. Voormalig bestuurslid Claire Kluijfhout: „Iedereen is maanden enthousiast, dan komt Kerst en voor je het weet zie je nog maar vijftien man op de Nieuwjaarsborrel.”

Van tanend enthousiasme heeft de Master Class van hoogleraar handels- en ondernemingsrecht prof. K. Schwarz geen last. De eerste Nieuwjaarsborrel laat dan ook nog vier maanden op zich wachten. Het aan de muziekwereld ontleende idee van de Master Class is simpel: eens in de zes weken komt een select groepje studenten plus crack (Schwarz) bijeen om van gedachten te wisselen over actuele zaken in het handels- en ondernemingsrecht. Student Pascal Graus kwam met het idee en Schwarz was „zeer vereerd”. Een kort artikel in De Limburger leverde dankzij een kop in de trant van 'vrijblijvend met glaasje wijn' ongeveer tien aanmeldingen op, waaronder twee van CV-jagers. Schwarz, veelbetekenende blik: „Maar die bleven vanzelf weg.”

Ze doken evenmin op in het Strafrechtdispuut, waar fonkelende CV-vermeldingen als bestuursvoorzitter op dit moment onbenut blijven. Het dispuut ligt plat, ondanks een rondschrijven aan de veertig leden - waaronder veel afgestudeerden - met het verzoek het dispuut nieuw leven in te blazen. Bart Nijsten, een

Prof. C. Schwarz:
'Echte domme lullen' niet welkom (foto Paul Mellaart)

van de laatste bestuursleden: „Toen ik er bij kwam, twee jaar geleden, was er al weinig animo. Voor deze zomervakantie waren we nog maar met z'n drieën; nu wij zijn afgestudeerd is er dus, eh... niemand.” Een ander weet te melden dat het contact met de vakgroep strafrecht een onaangename wending kreeg. Maar liever geen namen.

Tijdschrift

Inmiddels is het Röling een jaar verder en er is nog steeds geen internationaal- en Europeesrechtelijk tijdschrift. Acht maanden na de oprichting, in mei van dit jaar, wist het Hoofd Tijdschrift te melden dat hij al die tijd geen medewerkers had kunnen vinden. En dat het dispuut hem overigens nergens ter wille was geweest. Hij trok zich terug. „Dat is niet zo verwonderlijk,” aldus Claire Kluijfhout, „een tijdschrift opzetten, prima, maar niet onder zijn leiding.” En zo klinken ook de andere voorbehouden, gericht op de persoon van het Hoofd Tijdschrift, die tevens bestuurslid was. Een van de leden die voor de eer bedankten: „Kijk, het is natuurlijk heel geraffineerd, zo van: dit is het bestuur, take it or leave it, maar het wrekt zich wél.”

Hoe subtiel daarentegen verloopt het toelatingsbeleid bij Schwarz en de zijnen. (In de Master Class zetelt één dame.) Pascal Graus en Allert Kramer, deelnemers van het eerste uur en wijs geworden in verschillende commissies, beoordelen de sollicitatiebrieven die via de vakgroep privaatrecht bij Schwarz belanden. Graus: „We kijken bijvoorbeeld naar nevenactiviteiten. Als blijkt dat je van alles naast je studie doet geeft dat een aardige indicatie van je belangstelling. En dat je dit er welbewust bij kunt hebben.” Schwarz zelf is bij die beoordeling niet zo zeer betrokken. Het gaat hem er om dat de groepsleden elkaar zien zitten. Ook economen en fiscalisten zijn welkom en een cijferlijst met vijven doet nergens aan af. Schwarz: „Tenzij je natuurlijk ècht een domme lul bent.”

Keep in touch

Aandelen zonder stemrecht en participatiebewijzen, twee onderwerpen die de Master Class inmiddels zijn gepasseerd. En nog steeds geen vermoedingsverschijnselen. „Het merendeel werkt keihard,” aldus Schwarz. Naast de officiële bijeenkomsten komen de clubleden samen op informele avondjes. Daar wordt literatuur uitgewisseld of gewoon geborrel. Graus:

„Het is belangrijk dat de groep in touch blijft.”

Of ze bij 'het Röling' nog in touch zijn is twijfelachtig. Op de jongste ledenvergadering, twee weken geleden, kwamen slechts een tiental leden opdagen. Een informatiemiddag werd bijgewoond door twee (2) mensen. Aan de andere kant: de studiedag over het milieurecht was een succes. Maar daar waren niet zo zeer studenten als wel arrivés uit het bedrijfsleven, de overheid en advocatuur aanwezig. Die mochten van de zaak een dagje uit.

Al met al lijkt het enthousiasme onder de internationaalrechtelijk georiënteerde studenten afgenomen. Voor een deel kan dat schijn zijn, want veel leden nemen deel aan het European Legal Studies-programma; binnenkort vertrekken zij bijna en masse voor een jaar naar het buitenland. Een ander deel is evenwel moe geworden van de tergend trage gang van zaken in de verschillende commissies. Neem nou Claire Kluijfhout: „De ideeën zijn er meestal wel. Maar dan moet er bijvoorbeeld een brief worden geschreven. Dan gaan we even om de tafel zitten en klaar, denk ik dan. Nee, daar gaan we overheen. Op zoek naar postpapier.” Een ander voorbeeld: 'Röling' wilde een Elsa (European Law Students Association)-afdeling in het dispuut onderbrengen. Nu blijkt achteraf dat de leiding van Elsa Europe daar niet mee zou hebben ingestemd, maar goed, misschien had het hoofdkantoor zich na enige onderhandelingen wel flexibel opgesteld. Inmiddels hadden andere Maastrichtse studenten meer voortvarendheid aan de dag gelegd en waren in het gat gesprongen. Kluijfhout: „Dan hoor je op een middag in de kroeg dat anderen met Elsa Maastricht bezig zijn en dat de zaak al bijna rond is.”

Zo kan het komen dat de geïnteresseerde rechtenstudent soms uit drie dezelfde smaken mag kiezen: zowel Elsa, de studievereniging Rechtstreeks én Aegee in samenwerking met Röling organiseren binnenkort ieder een eigen forum over mensenrechten.

Over het internationaal- en Europeesrechtelijk tijdschrift kan het nieuwe Hoofd Tijdschrift, Jantine Muller, nog weinig zeggen. Wel staat vast dat het blad in samenwerking met het instituut Metro zal worden voorbereid en uitgegeven. Volgens Muller hebben „interne stoornissen” bij Metro afgelopen zomer de zaak weer vertraagd.

Weggekaapt

De activiteiten van het Strafrechtdispuut bestaan vooral uit het organiseren van lezingen. Hadden ze vorig jaar eindelijk een interessant iemand gevonden - een advocate in de Ira-zaak - wordt ze voor hun neus door een andere vereniging weggekaapt. Een contactpersoon van de vakgroep strafrecht zegde het dispuut alle medewerking toe en vond iemand bereid een lezing te houden. De opkomst: vijf man. Een van de toen aanwezigen kan er nog om lachen: „Onze contactpersoon flipte enigszins, heel onaardig, omdat we de publiciteit slecht hadden georganiseerd en zo.” Dat viel mee, maar de man had de lezing gepland twee dagen voor de blootoetsen en die dag (begin april dit jaar) staakte ook het NS-personeel. Dat zijn geen redenen om niet te komen, aldus de contactpersoon. Sindsdien is er eigenlijk niets meer gebeurd. Bart Nijsten, voormalig bestuurslid en inmiddels afgestudeerd: „Maar er hangt nog wel een publicatiebord!” Of daar binnenkort een mededeling op verschijnt is onduidelijk. Nijsten: „Ik hoop dat iemand de handschoen weer oppikt.”

Het Röling is weer begonnen met het werven van nieuwe leden. Aangekondigd wordt onder andere een forum over 'laagvliegers boven een Indianenreservaat in Canada' en 'vele interessante Röling-borrels'.

Kid Schwarz kan in zijn Master Class nog ongeveer tien mensen gebruiken. Als ze maar veel tijd vrij willen maken. Niet dat Schwarz nadrukkelijk om een denktank of vraagbaak verlegen zit - „want niemand kan natuurlijk aan mijn topniveau raken” - maar prachtig vindt hij het allemaal wel. Trots: „Ik merk dat sommige deelnemers naar aanleiding van de bijeenkomsten hun studie plooiën in de richting van het ondernemingsrecht.” Initiatiefnemer Pascal Graus heeft desgevraagd wel een verklaring voor dit wederzijdse enthousiasme: „We maken een goede selectie. En we plannen dagen vooruit als het gaat over vervanging en zo. Daar ontbreekt het bij de meeste clubs aan.” Het wandelgangverwijft dat het hier een schimmig elite-clubje betreft legt Graus naast zich neer: „Ach, hier in Maastricht valt nog genoeg te pionieren. Dat wordt soms onaardig uitgelegd.”

Eugène Baak

**PENSIOENOPBOUW
DIE NIEMAND
IETS KOST?**

(...) bla bla
denken aan de toekomst voor later
met een minimale premie voor
een belastingvrij gebeuren nu en straks
mevrouw meneer dus nu overal van
genieten en straks abso luut een
gigantisch rendement
bla bla (...)

Intelligente mensen
kiezen nog steeds liever
voor een advies van het
Pensioenbureau
van Pro Civibus

pro civibus

Pensioen, de hoogste graad in
zekerheid voor academici
en HBO-ers

Amsterdam 020-570 82 08
Stadhouderskade 140
Groningen 050-18 41 14
Spilsluizen NZ 11

U wilt een RIJBEWIJS

7 theorielessen en computertoets, leerboek en examenaanvraag:
f140,-

Praktijklessen in Volkswagen Golf
GARANTIE

Door ons stappenplan en het houden van proefexamens, wordt u
optimaal voorbereid en vertrouwd gemaakt met uw rijexamen.
Indien u voor het proefexamen slaagt, doch niet voor het
eigenlijke examen, bieden wij u de mogelijkheid tot een gratis
herexamen. Tevens Uw adres voor speedcursus en motorrijles.

VERKEERSSCHOOL 'CHRISTOFFEL'

Gerckenshaag 33, 6228 EL, Maastricht. tel. 043-611315

**GRIEKSE EETHUIS
nello's**

**DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN**

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur

Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

**Café
Intermezzo**

Tongersestraat 19
6211 LL Maastricht
Tel. 043-257866

Keuken open van 12.00 tot 22.00 uur

Ook voor een snelle lunch

Openingstijden: van 9.00 's morgens tot
2.00 uur 's nachts
Woensdag gesloten

**Oké, het is waar, uiteindelijk moet je
het zelf doen, maar met de vakkennis
en de sfeer van**

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- * -Lessen in VW Golf
- * -Volgens nieuwe rijprocedure
- * -Verantwoord en doordacht fasenplan
- * -Examengarantie
- * -f 37,50 voor 60 minuten

Telefoon 043-613426

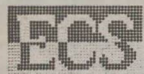
Ook voor theorie en speedcursussen

**ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN...**

**DE BOEKEN
BIJ BERGMANS**

**BOEKHANDEL
Bergmans**

NIJWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

ECS - Economische Computer Service
Bombeydaal 16 6228 GT Maastricht
TEL. 043 - 614.699

ECS 386SX-25 Color:

- 80386-SX op 25 MHz, Landmark 32
- 2 MB geheugen, 0 wait states
- uitbreidbaar tot 17 MB on board
- 3.5" (1.44MB) floppy drive
- 40 MB Seagate harddisk, 22 ms
- 2 serieel, 1 parallel en 1 game
- 512 kB VGA-kaart, 1024 x 768 x 16
- Mini-Tower 200 Watt met display
- extended AT-keyboard, 101 keys
- Muis + tekenprogramma + toebehoren
- Color MultiScan Monitor max 1024 x 768, 0.28

- 1.995,- INCL BTW OOK ANDERE CONFIGURATIES MOGELIJK!
- 105 MB Seagate harddisk 16 ms ipv 40 MB meerprijs 250,- in btw
- 80386DX 40MHz, 64kB, 4 MB, 105 MB, verder als SX-25 2.495,- in btw
- 80486DX 33MHz, 256kB, 4 MB, 105 MB, verder als SX-25 3.295,- in btw

U kunt overdag, 's avonds en in het weekend terecht, maar
alleen na telefonische afspraak. ECS geeft 1 jaar garantie!

UNIEK BIJ TOPTIEK : ZACHTE EN

HARDE LENZEN VOOR 300 PIEK!

Natuurlijk incl. oogmeting, aanpassing en nacontrole.

**OOK UNIEK: TOPTIEK LEASEPLAN!
VOOR DE PRIJS VAN 2 PILS PER WEEK**

het hele jaar topkwaliteit lenzen. Informeer meteen!

Of kies voor kleur. Ook zonder sterkte. Verander bruine
ogen in blauwe. Of andersom. Voor de prijs van een
goede zonnebril!

Markt 28
6211 CJ Maastricht
043-217065

BETROUWBAAR & BETAALBAAR

Studenten menu

2 stokjes suflaki

1 giros

1 zaziki

frites en salades

1 uso

Alles samen f20,-

Vanaf 1 - 9 - 1992

iedere maandag t/m donderdag

Alleen met collegekaart

GRIEKSE SPECIALITEITEN RESTAURANT
PLAKA
ST. BERNARDUSSTRAAT 4A MAASTRICHT
TEL. (043)-254256

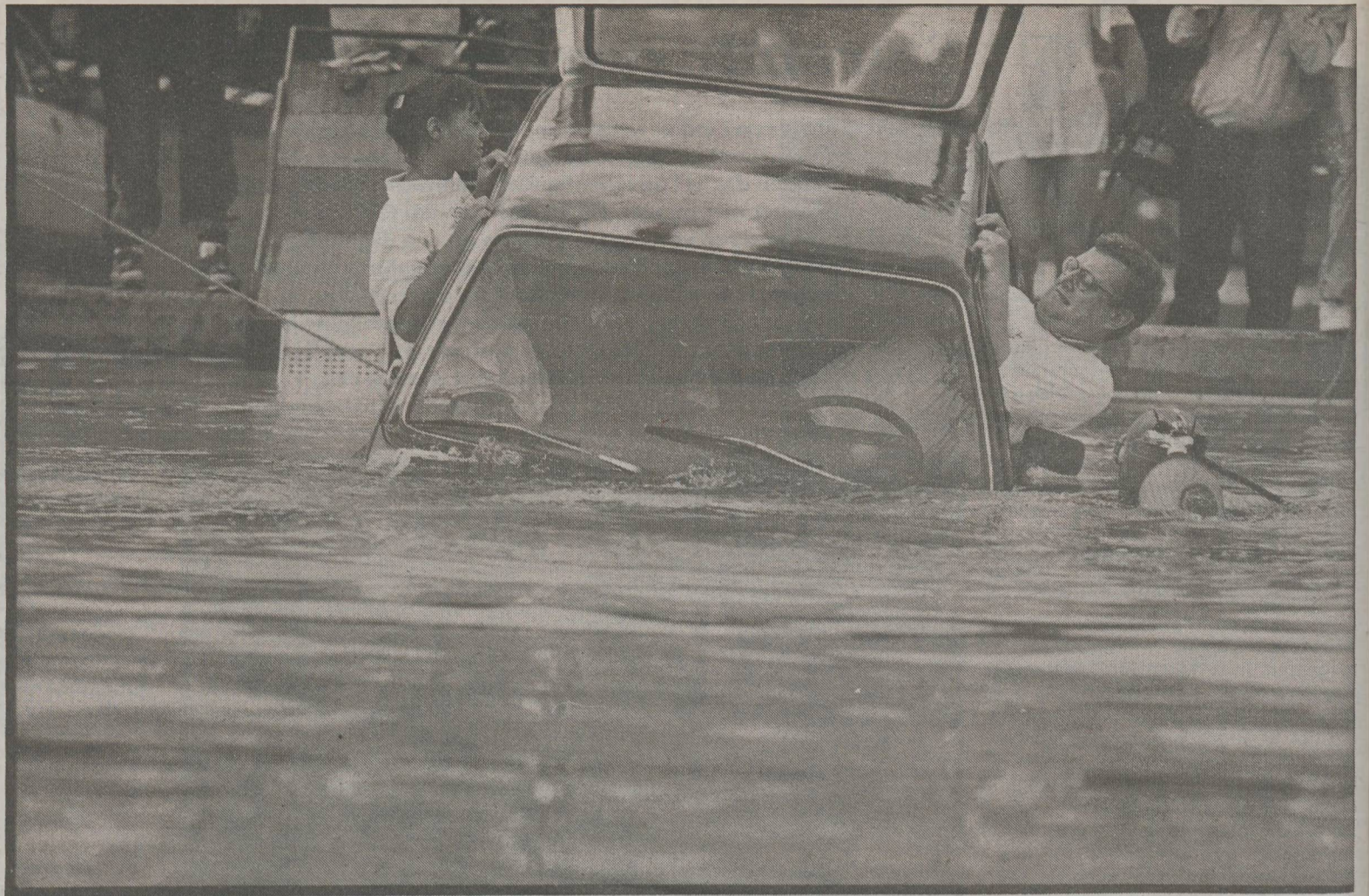
Holle gekte

Ik zou het dit jaar met jullie over De Wetesjap hebben. Zo wil ik deze week eens wat aandacht schenken aan produkten afkomstig van het Hoogste Niveau van deze instelling. Er is niet veel Wetesjap voor nodig om te bemerken dat zich bij leden van het College van Bestuur en het management van de Diensten in 1992 een mysterieuze verdwijning van hersenweefsel heeft voorgedaan. Het was natuurlijk nooit veel soeps daar in het Bestuurscentrum, maar in ieder geval hadden maar weinigen op de werkuloer daadwerkelijk last van de Magnifique Rector, de Voorzitter, het lid en hun semi-, pseudo-, crypto- en paranimfen. Door de kennelijke epidemie van ver- vluchtigend IQ in het Oud-Gouvernement is aan die situatie een eind gekomen.

Eerst krijgen we het 'Strategisch Plan van de RL voor de periode 1992-2000' op ons bord geschoven. De nulde versie van deze beleidsbalkenbrei was al gebakken lucht, maar het Eerste Echte Concept is warempel een nog grotere opeenstapeling van gratuite bullsbit, losjes bijeengeharkte diepzinnigheden, ongefundeerde stellingnames en tot koters toe beprietpraatte borrelleuter. Ik ruk even wat citaten uit hun verband: "Het intern ondernemerschap is sterk te nemen." (p.9) "De facultaire indeling is in elk geval voor een deel toeval- lig." (p.10) "De indeling in faculteiten is een inhoudsrijke." (p.21) Kan ié- mand mij vertellen wat dit allemaal be- tekeni? Of heeft een woordslaaf van het College met een dolgedraaide tekst- generator maar wat staan spuien? Ik had hier eigenlijk niets over willen schrijven. Ieder mens heeft tenslotte een bepaald tolerantie-niveau. en voor aperte rand-debiliteit ligt dat bij mij in- middels behoorlijk hoog. Maar de explo- sie was onvermijdelijk toen ik beden- ochtend in mijn postvak de glossy publicatie "Twee Faculteiten Onder (Fén) Dak" aantrof. Heftige oprispin- gen, vertroebelde blik en acute wonderigheid waren mijn deel, om nog niet te spreken over het zwemmers- eczeem.

Wat een volkomen geschift, schizofreen en pathetisch boekje! Twee weken gele- den konden we ons allen nog verkne- kelen aan het stuk over de Nieuwbouw dat in Observant stond (Wammes, Riki: ik heb jullie genomineerd voor de Pulitzer Prize, hoor!): slechts onverto- gen, boze, gefrustreerde en duistere woorden over UNS50. En wát schrijft de een of andere rachtische oligofrene gnoom in de Inleiding? "...de faciliteit- en, de verdere voorwaarden en de sfeer, waarin het met plezier en vrucht sanderen en werken is en waarin dus studenten, docenten, stafleden en al het andere personeel zich wel voelen en zich optimaal kunnen ontplooiën." Hallo!? Heeft daar iemand stront in de ogen? Kots in de oren? Etter in de bek? ...te eieren in de neus? Blokken beton voor hoofd? Balken in oog? Lijkkistje al- vast om lichaam? Welke achterlijke schlemiel dúrft er nu iets zó aantoonbaar bezijden de waar- heid uit zijn tekstverwerker te laten rol- len? Ik blader naar het colofon. Concept: Marco Greep. Het staat er heus. De zoon van de Kei van de Cannerberg, de Reus van Maastricht, de Macher, de Tovergreep, heeft zich ver- laagd tot het conceptualiseren van een hoopje wangeleuter dat zelfs de & redder nog niet waard is. Bab.

Eva

De mens is een landdier

Een meisje van acht ligt in het water en haar vriendinnetje dat op de rand van het zwembad staat wil haar redden met een touw. De dikke rol touw is te zwaar voor het kind. Zij zwaait er onhandig mee en gooit het verknoopt in het water, ver van de drenkeling. Een lid van de Maastrichtse Reddings Brigade rolt het touw weer op. Ook de tweede poging mislukt. De drenkeling die in een reële situatie nu op de hemelpoort zou kloppen informeert: "Heb jij nog kauwgum?" Dan lanceert de instructeur het touw en geeft het over aan het meisje dat haar vriendinnetje op het droge mag- trekken.

BERICHT UIT MAASTRICHT

De gemeentelijke Stuurgroep Kinderveiligheid organiseert voor- lichtingscampagnes om ongevallen met kinderen te doen afne- men. Rond nieuwjaar bijvoorbeeld komt telkens weer het thema vuurwerk aan bod. Nu in september de opleidingen van de Maastrichtse Reddings Brigade starten is het tijd voor een dag waarop kinderen kennis kunnen maken met de activiteiten van deze vereniging. De eenvoudigste opleiding leidt naar het zwembrevet A. Inschrijving daarvoor is mogelijk vanaf vijf jaar. Volwassenen kunnen ook deelnemen aan de activiteiten vandaag, maar zij verschijnen niet. Mogelijk omdat deze manifestatie de eerste keer wordt gehouden en nog onbekend is.

Het binnenbad van de Dousberg is op zaterdag in acht vakken verdeeld waar de oefeningen rond het thema overleven in het water worden gehouden. Overall zijn een of meer instructeurs aanwezig, soms op de kant, soms in het water. In het eerste vak leert een man de kinderen hoe ze zich kunnen redden met zo weinig mogelijk middelen. Daarvoor trekt hij zijn broek uit in het water, knoopt de pijpen dicht, gooit de broek omhoog, zodat die zich volzuigt met lucht en houdt de bovenkant van de broek gesloten, waardoor een luchtkussen ontstaat waar hij op kan drijven. Na enkele minuten is er van het kussen niets meer over en moet de oefening worden herhaald. Indien redding nabij is is dit een handige tip, de drenkeling op volle zee houdt er een merk- waardig dilemma aan over: sterven door niets doen en zinken of sterven van uitputting na een etmaal broekgooien. De volgende tip is aanzienlijk minder spannend: de man trekt zijn rubber- laarzen uit in het water, steekt die omgekeerd onder zijn oksels en blijft door de lucht in de laarzen drijven. Een bezoek aan de Veronicaboot in regenlaarzen is misschien niet erg stijlvol, maar wel zo veilig.

Een zwart stuk zeil dat in het water is gespannen stelt ijs voor. Een meisje kruipt eroverheen om de scheur te bereiken die het wak verbeeldt. Het zeil echter is te dun en hierdoor belandt zij samen met het ijs gedeeltelijk onder de waterspiegel. De bedoeling is dat zij uit het wak wordt gered door een ander kind dat zich dadelijk op het ijs uit zal strekken, maar dat kan niet: als er nog meer gewicht bijkomt raakt het zeil los. De instructeur in het water geeft toe dat hij dikker materiaal had moeten kiezen. Dan maar ter plekke een andere oefening bedacht: het meisje moet onder het zeil doorzwemmen. Zij is zes en heeft een paardestaart. "Dat kan ik niet," zegt ze.

De instructeur naast haar zegt: "Als iets mis gaat help ik je toch." Deze opmerking schenkt genoeg vertrouwen en het meisje duikt naar beneden om aan de lange afstand onder het zeil te beginnen. Hij doet mee. Als ze samen bovenkomen proest zij zijn schouder vol.

"Moet dat," vraagt hij en hij bedoelt: zou je niet de andere kant opspuwen?

Zij vat het letterlijk op en knikt, blij dat ze het water dat ze heeft binnengekregen kwijt is.

Voor de kinderen die nog niet kunnen zwemmen zijn er spelletjes in het pierebad zodat zij aan het water kunnen wennen. Ze dragen allemaal een zwemband of oranje vleugeltjes om de bovenarmen. Een jongetje van vier ligt op een bootje en laat zich door zijn vader door het water duwen. Deze vader is overigens de enige man in het pierebad. De andere kinderen worden begeleid door de moeders. Het jongetje geeft met zijn armen de richting aan die gevaren moet worden en hij geniet zichtbaar van zijn commando's. Als hij later een assertieve vrouw treft wordt het een moeilijk huwelijk.

Ook in het buitenbad is wat te doen, maar deze activiteiten blijven voorbehouden aan de leden van de MRB. Zij hebben een speciale cursus gevolgd bij een docent van de politie-opleiding in Heerlen. Op een teken van hem valt een auto in het water met twee cursisten op de voorbank en een duiker die ingrijpt als er iets mis gaat op de achterbank. De Volkswagen blijft enkele minuten drijven voor hij zinkt. In die tijd kruipt het tweetal door de opengedraaide raampjes naar buiten, de duiker verlaat de auto via de achterklep.

Bij het volgende onderdeel van de demonstratie bevrijden de passagiers zich pas op de bodem van het zwembad. Ze openen gelijktijdig de portieren, in verband met de de verdeling van de druk, en zwemmen omhoog. Na elke duik wordt de Volkswagen snel omhoog getakeld op een speciale trailer. Bij de derde tewaterlating dragen de passagiers een duikbril die zwart is gemaakt. Ze simuleren een landing in de Maas waar door de vervuiling niets te zien is, dus ze bevrijden zich op de tast. Tijdens het vierde onderdeel mogen de passagiers niets doen. Zij worden van buitenaf bevrijd door anderen.

Weer binnen gaat het onderwijs aan de kinderen verder. Er ligt een pop op de bodem van het zwembad met drie stoppen die open gedraaid kunnen worden. Bij elke open stop vult een derde van de romp zich met water zodat de pop voor volwassenen die deze oefening doen zwaarder gemaakt kan worden dan voor kinderen. "Een drenkeling haal je altijd met het hoofd naar boven uit het water," zegt de instructeur. "Als je hem aan zijn benen omhoog haalt vult zijn lichaam zich met water en kun je hem net zo goed meteen doodslaan. Begrepen?" De kinderen rond hem knikken. Hij doet de oefening voor door de pop op te duiken. Daarna komt hij het water uit. Het blijkt een kolos te zijn met een buik, een baard en haren die zelfs op zijn schouders groeien. Hij neemt de kleine blauwe zwembril van zijn ogen en plaatst die op zijn voorhoofd. Maastricht heeft de Onze Lieve Vrouwekerk, de Sint Servaasbrug en de zwaarst behaarde reddingsbrigadier van Nederland. Logisch dat het aantal toeristen stijgt.

De vrouw die bij de ingang zit met folders van de MRB komt naar de leider van de vereniging: of zij ook kinderen mag binnenlaten die niets wisten van dit evenement en vrij willen zwemmen. Omdat het niet druk is stemt hij toe. Even later ontstaat een boeiend contrast tussen de kinderen die bezig zijn te leren hoe een leven te redden en de vrije zwemmers: bij de laatste groep die een apart deel van het zwembad toegewezen krijgt, ontstaat meteen een gevecht: twee jongens zitten op de schouders van twee andere jongens en proberen elkaar als aandenken aan het weekend een paar blauwe plekken te slaan. Een lid van de reddingsbrigade verbiedt dit. Zodra hij verder loopt hervatten de jongens hun bezigheden. Ze zijn nu duidelijk op een bloedneus uit.

Peter Caberg

Nieuwste cursus voor Limburgse wethouders: Hoe red ik het vege lijf? (foto Nelis Tutkey)